

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун

Mustaqillik huquq demakdir

Нидо

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 4-dekabr, №49 (934)

Бош прокуратурада

Ишонч ва эътироф намунаси

Мамлакатимизда мустақиллигимиз тарихидаги улуғ саналардан бири 8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 22 йиллиги байрами тантанали равишда кенг нишонланмоқда. Ушбу санага бағишланган байрам тантанаси Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида ҳам бўлиб ўтди.

Унда Бош прокуратура раҳбарияти, барча тезкор ходимлар ва Бош прокуратуранинг Олий ўқув курслари ҳамда Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚК департаменти ходимлари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашидjon Қодиров тантанани кириш сўзи билан очар экан, барча иштирокчиларни байрам билан табриклаб, Асосий Қонунимизнинг ҳаётимизда тутган ўрни ва аҳамияти ҳақида сўз юритиб, аввало, ўтган давр мамлакатимиз тарихида ўлмас из қолдирганлигини, унинг умуминсоний ва демократик моҳияти йиллар синовида ишонч билан ўтганлигини алоҳида таъкидлади.

Дарҳақиқат, бугун қайси соҳани олиб қарамайлик, улкан ўзгаришлар, босқичма-

босқич амалга оширилаётган ислохотларнинг гувоҳи бўламиз. Ислохотлар жараёнида муҳим босқич ҳисобланган ва мамлакатимиз тараққиётида алоҳида ўрин эгаллаган суд-ҳуқуқ соҳасидаги ўзгаришлар ва янгиларга ҳам Асосий Қонунимиз ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилаётир.

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2014 йил 25 августдаги "Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма уч йиллиги муносабати билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, мудофаа ва фавқулодда вазиятлар вазирликлари ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида"ги Фармонига мувофиқ, ҳуқуқий давлатни шакллантириш ва миллий қонунчиликни такомиллашти-

ришга, фуқароларнинг қонуний манфаатларини, ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишга, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, жамиятда ҳуқуқий маданиятни ошириш ва юқори малакали юридик кадрларни тайёрлашга қўшган катта ҳиссаси учун бир гуруҳ юртдошларимиз ватанимизнинг юксак мукофотлари — унвонлар, орден ва медаллар билан тақдирланган эдилар. Улар орасида прокуратура органлари ходимлари ҳам бор.

Жумладан, Тошкент шаҳар прокурори Обидов Мирзохид Ҳаётович "Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист" унвони, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси судларда фуқаролик ишлари кўрилишида прокурор

ваколатини таъминлаш бўлими катта прокурори Аҳмедов Аҳмед Намихович "Дўстлик" ордени, Тошкент шаҳар прокуратураси уюшган жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш бўлими алоҳида муҳим ишлар бўйича терговчиси Бахрамов Дилшод Файзуллаевич "Жасорат" медали, Тошкент шаҳар прокурорининг фуқаролар муурожаатлари ва хатлар бўйича катта ёрдамчиси Максудов Алишер Муҳаммадминович, Тошкент вилояти қамоққа олинганларни сақлаш ва жазони ижро этиш жойларида қонунларга риоя этилиши устидан прокурор назорати бўйича Тошкент прокурори Аҳмедов Хусан Шавкатович, департаментнинг Наманган вилоят бошқармаси навбатчи қисм бошлиғи Фаязов Наби-

Абдурашул ГАФУРОВ,
Бош прокуратура бошқарма
катта прокурори

жон Мирсултановичлар "Содик хизматлари учун" медали, Бухоро вилоят прокуратураси судларда фуқаролик ишлари кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими прокурори Қандахорова Дилноза Сатторовна, Наманган вилоят прокуратурасининг девонхона мудирли Суфийанова Осия Юсупжановна, Сурхондарё вилояти Шўрчи туман прокурори Исанов Шербек Тулкинович, Тошкент вилоят прокурорининг вояга етмаганлар ҳақидаги қонунлар ижроси устидан назорат бўйича катта ёрдамчиси Замитова Лобар Бакировна ва Фарғона вилоят прокурорининг ҳўжалик судларида ишлар кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўйича катта ёрдамчиси Алимов Муродилжон Отахоновичлар "Шўхрат" медали билан мукофотландилар.

Бош прокурор давлат мукофотларини ўз эгаларига тантанали равишда топширар экан, фуқароларнинг прокуратурага бўлган юксак ишончини оқлашда уларга улкан зафарлар, мустаҳкам соғлиқ, oilаларига тинчлик-хотир-жамлик тилади.

Бош прокуратурада Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2014 йил 14 ноябрдаги "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма икки йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарорининг ижросига бағишланган идоралараро йиғилиш бўлиб ўтди.

Муҳим вазифалар белгилаб олинди

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенатининг аъзолари, Президент Девони, Вазирлар Маҳкамаси, Олий суд, жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоят судлари, адлия, ички ишлар, соғлиқни сақлаш, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирликлари, солиқ ва божхона қўмиталари, прокуратура ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг масъул ходимлари, шунингдек, Республика "Маҳалла" хайрия жамоат фонди ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

Мазкур тadbирнинг асосий мақсади ушбу қарорнинг мазмун-моҳиятини тушунириш, амнистия ақтини қўллаш жараёнида очик-ошкоралик ва жамоатчилик назоратини таъминлаш, амалиётда хатоликларга йўл қўймаслик, шунингдек, ходимларнинг масъулияти оширишдир.

Тadbир давомида амнистия ақти ижросини аниқ ва бир хилда таъминлаш, мазкур жараёнда қонунбузилиши ҳолатларига йўл қўймаслик мақсадида суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва мутасадди идоралар ўртасида ҳамкорликни янада кучайтириш юзасидан вазифалар белгилаб олинди.

Шунингдек, амнистия тўғрисидаги қарорнинг тўла ва сифатли бажарилишини таъминлаш ҳамда унинг ижросига масъул бўлган идоралар ходимларининг билим ва кўникмаларини ошириш мақсадида ўқув семинарлари ташкиллаштириб, ўтказиб борилиши лозимлиги таъкидланди.

Йиғилиш натижасига кўра, мутасадди идоралар томонидан амнистия ақти ижросини таъминлаш, оммавий ахборот воситалари томонидан эса унчи кенг ёритиш борасидаги ишларни ўз вақтида, самарали ва уюшқорлик билан олиб бориш юзасидан тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди.

Бош прокуратура Матбуот хизмати

Мувофиқлаштирувчи Кенгаш йиғилиши

2014 йилнинг 28 ноябрь кунин Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида республика ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларининг мувофиқлаштирувчи Кенгаши йиғилиши бўлиб ўтди.

Нурмухаммад РАЖАБОВ,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

Тadbирда Бош прокуратура, Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти, Ички ишлар вазирлиги, Олий суд, давлат божхона ва солиқ идораларининг раҳбар ва масъул ходимлари иштирок этди.

Кенгашда тadbиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатлари бузилиши билан боғлиқ ариза ва хабарлар бўйича ўтказилган терговга қадар текширув ва тергов давомида қабул қилинган қарорларнинг қонунийлиги, тергов ва суд амалиёти, шунингдек, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан бу тоифадаги муурожаатларнинг ҳал этилиши устидан прокурор назорати аҳоли муҳофаза қилинди.

Йиғилишда прокуратура органлари бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда тadbир-

корлик фаолиятининг эркинлиги кафолатлари ва тadbиркорликни ривожлантириш учун қўлай ишбилармонлик муҳитини яратишга қаратилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини таъминлаш борасида амалга оширилган ишларнинг натижаси муҳокама этилди.

Тadbиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасида муайян ишлар амалга оширилганлиги билан бир қаторда ушбу йўналишда айрим камчиликларга йўл қўйилганлиги ҳам таъкидланди. Муҳокама қилинган масалалар юзасидан прокуратура, Бош прокуратура ҳузуридаги департамент, ички ишлар, божхона ва солиқ органлари соҳа раҳбарларининг ахборотлари тингланди.

Мувофиқлаштирувчи Кенгаш йиғилиши якунида мавжуд камчиликларни бартараф этиш ва ушбу соҳалардаги фаолият самардорлигини ошириш юзасидан мутасадди идоралар олдида аниқ талаблар қўйилди ҳамда тегишли қарор қабул қилиниб, жойларга ижро қилиш учун юборилди.

Долзарб масалаларга бағишланди

Жорий йилнинг 26-27 ноябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Матбуот хизмати томонидан ташкил этилган "Қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва уларга киритилаётган тузатишларни ижрочиларга ўз вақтида етказиш амалиёти" мавзусида ўқув-амалий семинар бўлиб ўтди.

Унда Бош прокуратура ходимлари, вилоят прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорларнинг матбуот хизмати бўйича катта ёрдамчилари, Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚК департаменти ва унинг ҳудудий бошқармалари матбуот гуруҳларининг катта инспекторлари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Семинарнинг ўтказилишидан мақсад қабул қилинаётган қонун ҳужжатларининг ҳамда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўлланли ислохотларнинг мазмун-моҳиятини ижрочиларга ва аҳолига ўз вақтида етказиш ишларининг самарадорлигини оширишдан иборатдир.

Тадбирда таъкидланганидек, қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг

мазмун-моҳиятини аҳоли ҳамда ижрочиларга ўз вақтида етказиш фаолияти қонун ҳужжатларининг аниқ ва бир хилда ижро этилишига имкон яратиши билан бир қаторда, жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, фуқароларни қонунларга ҳурмат ва қонунбузилишларга мурасасизлик руҳида тарбиялашда муҳим ўрин тутаяди.

Семинарда кутубхона ва қонун ҳужжатларини мўжасамлаш хоналарининг ишини янада такомиллаштириш, қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини оммавий ахборот воситалари орқали ёритишга қаратилган чиқишлар-

ни, шунингдек, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар эълон қилинадиган расмий манбаларга обунани ташкиллаштириш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

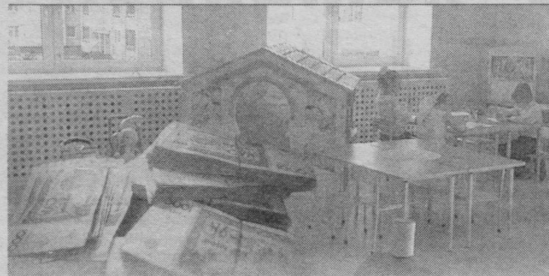
Шунингдек, тадбир давомида қонунлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритиш ва мўжасамлаш ишларини тўғри ташкил этиш, кодекслар ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар эълон қилинадиган расмий манбаларнинг "тўлдирилган нусха"ларини юритиш услубига бағишланган амалий машғулот ҳам ўтказилди.

Бундан ташқари, семинарда прокуратура органлари фаолиятига ошқоралик бе-

Дилшод РАҲИМОВ,
Бош прокуратура
Матбуот хизмати прокурори

риш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш масалаларида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, нодавлат ноtijорат ташкилотлар, ўзини ўзи бошқариш органлари, оммавий ахборот воситалари билан алоқаларни йўлга қўйиш ва ҳамкорликнинг ўзига хос жиҳатлари муҳокама этилди.

Тадбир якунида қатнашчилар матбуот хизмати фаолияти билан боғлиқ тарқатма материаллар билан таъминландилар.

Мақтаб дунё иморатлари ичида энг буюк иморат эканлиги асрлар синовидадан ўтган ҳақиқатдир. Истиқлолнинг дастлабки йилларидан бошлаб мактабларни қайта таъмирлаш, янги ўқув масканлари қуриш, таълим ва тарбиянинг узлуқсизлигини таъминлашга давлат аҳамиятига молик масала сифатида эътибор қаратилди.

Ўзганинг ҳақи

"Таълим тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни, Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури, Президентимизнинг фармон ва қарорлари, ҳуқуқат қарорлари ва бир қатор умуммиллий дастурларнинг таълим тизимига жорий этилиши натижасида соҳа янги босқичга кўтарилди. Буни мактабларнинг моддий-техник базаси, ўқув-тарбия ишларидаги ютуқлар, яратилаётган шарт-шароитлар мисолида кўриш мумкин. Аммо давр талабини, қонунлар моҳиятини айрим шахслар ҳали-ҳануз англамаётгани афсусланарли.

Ромитан туман прокуратураси томонидан таълим тизимига оид қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар ижроси юзасидан ўтказилган текшириш натижалари ҳам бу борадаги ишлар лозим даражада ташкил этилмаганлигини кўрсатди.

Хусусан, туманда 42 та умумтаълим мактаби, 27 та мактабгача таълим муассасалари мавжуд бўлиб, 36 та мактаб замонавий услубда янги қурилган биноларда жойлашган. Ўқуш ва ўқитиш шарт-шароитлари талаб даражасида бўлса-да, айрим таълим муассасаларининг масъул ходимлари қонунлар ижросига панжа орасидан қараб қелишган. Жумладан, тумандаги 24-сонли мактабгача таълим муассасаси ҳисобчиси Ш.Шарипов 2013 йилнинг июнь ойидан 2014 йилнинг февраль ойига қадар ўзининг ойлик маошидан ташқари қўшимча равишда банкка рўйхат тақдим қилиб, 5 млн. 728 минг сўм

Анвар КОЗИМОВ,
Ромитан туман прокурори

маблағни асоссиз тарзда ўзлаштириб юборган. Шунингдек, мазкур муассасада энага вазифасида ишлаб келган Ш.Қамоловнинг номига пластик қарточка очиб, 4 млн. сўмдан ошқ маблағни ҳам ўзининг эҳтиёжлари учун ишлатиб юраверган. Ш.Шариповга нисбатан қонунда белгиланган жазо чоралари қўлланилганида, у қилмишидан пушаймон эканлигини билдирди. Бироқ пушаймон хатони тузатармикан?!

Тизимда ўтказилган текшириш жараёнида яна бир нечта таълим масканларида ҳам қонунбузилиши ҳолатлари аниқланди. Давлат бюджетига хиёнат қилиб, мўмай даромад излаган қонунбузарлар мактабдек табаррук масканда қинғир ишга қўл уриб, эл олдида юзлари шувут бўлишини ўйлаб кўрганларида бугун мулзам бўлиб, бош эгиб турмасдилар.

Аниқланган қонунбузилишлар ва уларни келтириб чиқарган сабаб ва шарт-шароитларни бартараф этиш ҳамда жавобгар шахсларнинг интизомий жавобгарлик масаласини кўриб чиқиш юзасидан туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими мудири номига тақдимнома киритилди. Жиддий қонунбузилишга йўл қўйган мутасадди жавобгар шахсларга нисбатан судлар томонидан жазо муқаррарлиги таъминланди.

«Ишбилармон» ҳайдовчи

Бир танишининг йўл-йўриқ кўрсатиб, берган ёрдами туфайли аҳолига такси хизматини кўрсатувчи "Capital management and marketing company" МЧЖдан ўзига иш топган Абдумутал Абдурахмоновнинг оиласи бу янгиликдан хурсанд бўлишганди. Ҳақиқатан ҳам муқаддам уч бора жиноят содир қилиб, оила аъзоларининг бошини ҳам қилган йигитнинг ҳалола меҳнат қилмоқликка бел боғлагани қувончан хабар эди. Бироқ, оиланинг бу хурсандчилиги узоққа чўзилмади...

Баҳодир ТОҶИДИНОВ,
Мирзо Улугбек туман
прокуратураси терговчиси

Синов муддати давомида ўзини яхши томондан кўрсатган А.Абдурахмонов билан масъулият чекланган жамият ўртасида тўлиқ моддий жавобгарлик тўғрисида шартнома тўзилди. Унга асосан янги ҳайдовчига 2012 йилда ишлаб чиқарилган "Нексия ДОНС" русумли автомашина ишониб

топширилди. Аввалига Абдумутал бинойидек ишлаб юради. Аммо кейинчалик пешона тери билан топилаётганига қаноат қилмай, яна "эски касали" кўзгаб, жиноятга қўл урди.

Ўзига ишониб топширилган ва моддий жавобгарлигида бўлган мулкни ўзлаштириш ёки растрата қилиш йўли би-

лан талон-торож қилиш мақсадида А.Абдурахмонов Сергели туманидаги автомашиналар бозорига боради. У ерда қорхонага тегишли автоуловнинг тўртта янги шиналари, бир жуфт суппорти, олд филдирак таянч дисклари, иситиш мосламаси ва узатиш қутисини эскисига алмаштиради. Янги ва эски эҳтиёт қисмлар қиймати ўртасидаги фарқ ҳисобига чўнтагини қап-пайтириб, ортига қайтади.

"Тадбиркор" ҳайдовчи ўзининг бу ҳаракати билан "Capital management and marketing company" МЧЖга 4 млн. сўмдан зиёдроқ зарар етказди.

Мазкур ҳолат юзасидан жиноят ишлари бўйича Мирзо Улугбек туман суди айбдорга нисбатан ўзининг адолатли ҳукмини ўқиди. Унга кўра, А.Абдурахмоновга ҳар ойлик иш ҳақининг 20 фоизи давлат фойдасига ундирилган ҳолда, 1 йил муддатга ахлоқ тузатиш жазоси белгиланди. Шунингдек, айбдор МЧЖга етказган зарарни ҳам тўлайдиган бўлди.

Қилмиши фош этилди

Айни вақтга келиб мамлакатимизда қишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги ўсимликларни ҳимоя қилишда биологик усулга катта эътибор қаратилмоқда. Республикаимизнинг барча аграр ҳўзулларида биологаториялар ташкил қилиниб, уларда фойдаланиш ҳўшаротлар кўпайтирилади. Жойлардаги маҳаллий ҳўкимликлар ва мутасадди ташкилотлар мазкур усулнинг афзаллиги босан, ушбу соҳада янада ривожлантириб, зарар ҳўшаротларга қарши курашни борасида фермерларимизга фойдаланиш биомасҳўсулотлар етказиб беришмоқда.

Комилжон РОЗУМБЕТОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Хонқа туман бўлими бошлиғи

Бу кимса ўзига ишониб топширилган мол-мулкларни тасарруф қилиш ваколатига эга эканлигидан фойдаланиб, ўз мансабини суиистеъмол қилади. Яъни у МЧЖга тегишли бўлган 900 минг сўмлик "трихограмм", 3 млн. 212 минг сўмлик "олтин қўз" ва бошқа яна бир қанча биомасҳўсулотларни номаълум шахсларга нақд пулга сотиб, пулларини ўз манфаатлари йўлида сарфлаб юборади.

Шунингдек, Қ.Маматов биологаторияга бириктириб берилган 4 гектар ерни фуқаро М.Рўзиевга экин экиш учун ажратиб беришга ваъда қилиб, унинг 900 минг сўм пулини фирибгарлик йўли билан қўлга киритади.

Ноқонуний иш бир кун келиб албатта, фош этилиши ҳаётда доимо ўз тасдиғини топган. Қ.Маматовнинг ҳам ушбу қинғир ишлари ҳуқуқ тартибот идораларининг назаридан четда қолмади. Жиноят ишлари бўйича Хонқа туман суди унинг қилмишларига яраша жазо тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Сайлов — демократия кўзгуси

Шу йилнинг 21 декабрь кuni мамлакатимизда парламент ва халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига сайлов ўтказилди. Бугунги кунда сайлов қонунчилиги миллий қадриятларимиз ва давлатчилик тарихимиз асосида, фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқ ва эркинлигини таъминлаш борасидаги халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган тамойиллари ва ривожланган хорижий давлатларнинг илғор тажрибалари инобатта олинган ҳолда такомиллаштирилди. Марказий сайлов комиссияси мақомининг конституциявий даражада мустақамланиши сайловларнинг демократиклиги, очиқлиги ва ошкоралигини ҳар томонлама таъминлашнинг яна бир муҳим кафолати бўлди.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон кейинги йилларда давлат бошқарувини янгиллаш, жамиятни демократлаштириш, иқтисодиёт, инсон ҳуқуқларини таъминлаш соҳаларида улкан муваффақиятларга эришганлиги парламент ва маҳаллий кенгашлар учун сайловлар мутлақо янги ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий шароитда бўлиб ўтишига замин яратди.

Мустақиллик йилларида бўлиб ўтган сайловлар оралигидаги даврда Ўзбекистонда сайлов қонунчилиги янада такомиллаштирилиб, амалдаги қонунчиликка халқаро демократик принципларга мос келувчи муҳим ҳуқуқий нормалар киритилди.

Президентимиз Ислам Каримов "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси" номили маърузасида юртимизда самарали, демократик сайлов тизимини шакллантириш ва ривожлантириш соҳасида амалга оширилган туб ислохотларнинг мазмун-моҳиятини ифодалаб бериш билан бирга, сайлов жараёнини янада демократлаштиришга доир бир қанча қонунчилик тақлифларини билдирган эди.

Дарҳақиқат, кейинги ўн йилда мамлакатимизда сайлов тизимини такомиллаштиришга оид қўпал қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Буларнинг барчаси миллий сайлов тизимининг босқичма-босқич изчил либераллашувини, икки палатали парламент сайловларининг қонун талаблари ва умумэтироф этилган халқаро принцип ва нормаларга тўла мос ҳолда ўтказилишини таъминлайдиган мукаммал қонунчилик базасининг шаклланишига олиб келди.

Жумладан, жорий йилнинг 16 апрель кuni қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида" (32, 78, 93, 98, 103 ва 117-модда-

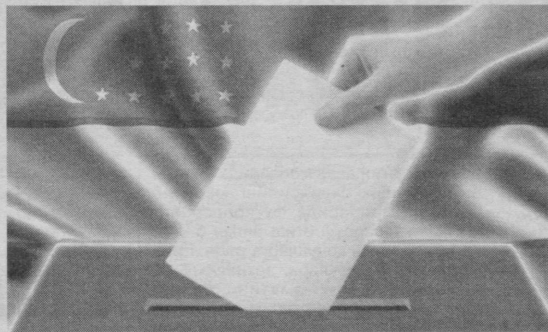
ларига)"ги Қонун сайловларни демократик, очиқ ва ошкора тарзда ўтказиш, унда қонунчилик ҳар томонлама таъминлашнинг яна бир муҳим кафолати бўлди.

Қонунда Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясини шакллантиришнинг демократик тизими, унинг фаолиятига доир асосий принциплар конституциявий норма тарзида мустақамлаб кўйилди. Жаҳон амалиётида илк бор Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясига бошқа ҳокимият органларининг ҳеч қандай аралашувисиз сайловларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишни таъминлайдиган давлат ҳокимияти органи тизимида алоҳида ўрин тутган конституциявий орган мақоми берилди.

Фуқароларимизнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги анча ошганлигини эътироф этиш лозим, чунки бугунги сайловлар жамиятдаги ўзгаришларни, сиёсий жараёнларни фаол кузатиб келишмоқда. Бинобарин, Конституциямизнинг 117-моддасига кўра, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадирлар.

Фуқароларимиз Конституцияга мувофиқ, жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эгаллигини тушунган ҳолда эркин ва бевосита сайловлар орқали ўзлари муносиб билган шахсларни давлат ҳокимияти органларига сайлаш ва уларга нисбатан ўз муносабатини билдириш орқали давлат бошқарувини амалга оширишда фаол иштирок этиб келишмоқда.

Фуқароларимизнинг бундай фаоллиги ўз навбатида, сиёсий партияларнинг фаоллигини ошириш, давлат ва жамият бошқарувидаги иштирокини кучайтириш, жамоатчилик назоратини амалга оширишдаги мавқеини мустақамлаш, шунингдек, сайловга оид айрим қонунларга ўзгариш ва

қўшимчалар киритиш, жамиятимизни модернизация қилиш, мамлакатимизни демократлаштириш соҳасидаги ислохотларнинг босқичма-босқич амалга оширилишини давом эттиришга ундайди.

Таъкидланганидек, мамлакатимизнинг жаҳон миқёсдаги нуфузи кўп жиҳатдан унда амал қилаётган сайлов тизимининг очиқлиги ва демократиклигига боғлиқ.

Ҳозирги кунда юртимизда ҳам сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатларига, уларни изчил такомиллаштириб боришга демократик ислохотларнинг муҳим бўлини сифатида қаралмоқда.

Қолаверса, Ўзбекистонда сайлов жараёнларини ҳуқуқий тартибга солуви ўндан ортиқ қонунлар қабул қилинди. Мазкур қонунларда сайлов тизимининг моҳияти, сайлаш ва сайланиш ҳуқуқи, сайловларни ташкил этиш, ўтказиш, овоз бериш натижаларини аниқлаш, фуқароларнинг сайловлардаги иштироки, сайлов ҳуқуқининг кафолатлари, сайловларни молиялаштириш, сайлов ва референдумни ташкил этиш ҳамда ўтказиш соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарлик белгиланганлиги алоҳида эътиборга сазовордир.

2014 йил 4 сентябрда "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни билан Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс маҳсуси V1 боб билан тўлдирилиб, унда сайлов ва референдумни ташкил этиш ҳамда ўтказиш соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун маъмурий жавобгарлик тартиблари белгиланган бўлиб қўйилди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг, сайлов комиссияларининг, референдум ўтказувчи комиссияларнинг фаолиятига аралашуш қандай жавобгар-

ликларни келтириб чиқариши Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг янги киритилган V1 бобидаги 512-моддасида кўрсатиб ўтилган. Эндиликда бундай ҳуқуқбузарликка йўл қўйган мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солинади.

Мазкур кодекснинг 513-моддасига кўра, Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг, сайлов комиссияларининг, референдум ўтказувчи комиссияларнинг қарорларини ижро этмаслик, худди шунингдек, уларнинг мурожаатларини кўриб чиқишни гайриҳуқуқий равишда рад этиш, уларни кўриб чиқиш муддатларини узрли сабабларсиз бузиш мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан етти бараваригача миқдорда жарима солинишига олиб келади.

Бу борада шунга эътибор берилиши керакики, маъмурий жавобгарлик сайлов комиссияларининг ҳар қандай қарорини ижро этмаслик оқибатида эмас, балки уларнинг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорларини ҳамда сайловларни ташкил этиш билан боғлиқ қарорларини ижро этмаслик оқибатида келиб чиқади.

Сайлов жараёни иштирокчиларининг, яъни депутатликка номзоднинг, ишончли вакил, кузатувчи ёки сиёсий партия ваколатли вакилининг ҳуқуқларини бузиш ҳам маъмурий жавобгарликни келтириб чиқарадиган ҳуқуқбузарликлар сирасига киритилди. Бундай ҳуқуқбузарлик содир этишда айбдор бўлган мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солинади.

Бундан ташқари, белгиланган сайлов кампаниясини олиб бориш учун ажратилган бинолардан рўйхатда олинган депутатликка номзодларга сайловчилар билан учрашувлар ўтқа-

Салом САМАДОВ,
Қашқадарё вилоят прокурори

зишда тенг шароитлар яратиб берилмаслиги ҳам номзоднинг, ишончли вакилнинг, кузатувчининг ёки сиёсий партия ваколатли вакилининг ҳуқуқларини бузиш сифатида баҳолаштириш ва юқорида қайд этиб ўтилган маъмурий жавобгарлик чорасини кўришга асос бўлади.

Мамлакатимиз вакиллик органларига бўладиган сайловларда овоз бериш кунига қадар уч кун ичида, шунингдек, овоз бериш кунини жамоатчилик фикрини сўровлари натижаларини, сайлов натижалари таҳминларини, ўтказилаётган сайлов билан боғлиқ бошқа тадқиқотларни чоп этиш ёки бошқа шакллarda эълон қилиш тақиқланган. Шунингдек, бундай маълумотларни умумий фойдаланишдаги ахборот-телекоммуникация тармоқларига, шу жумладан, интернет тармоғига жойлаштириш ҳам ман этилган.

Сайловга оид қонун ҳужжатларида сайловолди ташвиқоти тушунчаси ва бундай ташвиқотга нисбатан қўйиладиган талаб ўз аксини топган. Унда сайловолди ташвиқотини сайловчиларга бепул ёки имтиёзли шартларда товарлар бериш, хизматлар кўрсатиш (ахборот хизматларидан ташқари), шунингдек, пул маблағлари тўлаш билан қўшиб олиб бориш тақиқлангани қатъий белгиланган бўлиб қўйилган. Мазкур талабнинг қўйилиши энг кам иш ҳақининг етти бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Қонунчиликдаги бундай ўзгаришлар сайловларни ҳар томонлама демократик, очиқ-ошкора, эркин ва адолатли тарзда ўтказиш, фуқароларнинг сайлов жараёнида эркин, фаол иштирок этиши учун ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига ўтказиладиган навбатдаги сайловга ҳам оз фурсат қолди. Хадемай давлат ҳокимияти вакиллик органларида фаолият олиб бораётган депутатларнинг ваколат муддати тугайди. Айни пайтда сайловолди кампанияси қизгин давом этмоқда. Шу йил 21 декабрь кuni бўлиб ўтадиган навбатдаги сайловда ҳар жиҳатдан муносиб депутатларни сайласак, мамлакатимиз тараққиётига, қонунчилигимиз ривожига муносиб ҳисса қўшган бўламиз.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида Конституциямиз қабул қилинганлигининг 22 йиллиги олдидан "Парламентаризм билимдони-2014" он-лайн танлов иштирокчиларини тантанали тақдирлаш маросимига бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

Унда Қонунчилик палатаси раҳбарияти, депутатлар, вазирилар ва идораларнинг масъуллари, халқаро ва жамоат ташкилотлари вакиллари, танлов ғолиблари ва совриндорлари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

Тадбирда сўзга чиққанлар мазкур танлов Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 6 февралдаги "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги

Танлов ғолиблари тақдирланди

Қарори ижросини таъминлаш мақсадида ўтказилганлиги билан Ҳамадон қанлигини алоҳида таъкидлашлар.

Қонунчилик палатаси томонидан ёшларнинг ҳуқуқий ва сиёсий маданияти, ҳуқуқий билими ва онгини оширишга қўмаклашиш, қонунлар асосида қабул қилинадиган конституциявий ғояларнинг моҳиятини улар орасида тарғиб қилиш, уларда мустақам ҳаётини позиция ҳамда умуммиллий мақсадни шакллантириш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Шу мақсадда мана уч йилдирки, "Парламентаризм билимдони" он-лайн танловни ташкил этиб келинмоқда. Жорий йилнинг 1 мартдан 16 ноябрга қадар давом этган танловда республика-

мизнинг 7 мингдан ортиқ ёшлари ўзаро куч сынашди. Ушбу танлов БМТ Тарққитиёт дастурининг "Ўзбекистонда ижтимоий инновациялар ва қўнгиллилик" лойиҳаси ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон "Қамолат" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ахборот қўмағида ташкил этилди.

Танлов доирасида ҳар ҳафта Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг сайтида ўзбек ва рус тилларида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари, Қонунчилик палатаси ва депутатлар бирлашмаларининг фаолияти, мамлакатимизда ўтказилаётган ислохотларнинг бориши каби йўналишлар бўйича 3 тадан савол жойлаштирилди. Унда 14

ёшдан 30 ёшгача бўлган, ўрта, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими (мактаблар, лицейлар, коллежлар) ва олий таълим муассасалари (институтлар, университетлар, академиялар)да таҳсил олаётган ёшлар, шунингдек, веб-сайтта таширф буюрувчи Ўзбекистон Республикаси фуқаролари иштирок этишди.

Тақдирлаш маросими чоғида танлов ғолибларига бош совринлар ҳамда дипломлар топширилди. Юқори балл тўплаган танлов иштирокчиларига Ўзбекистон Қасаба уюшмалари федерацияси, сиёсий партиялар, Ўзбекистон Экологик ҳаракати ва Халқ таълими вазирлигининг рағбатлантирувчи совғалари топширилди.

Ўз мухбиримиз

Ҳамма нарса инсон учун

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 22 йиллигини - қутлуғ аёмини фахр-ифтихор туйғуларига тўлиб-тошиб қарши олаётимиз. Халқимизнинг ҳоҳиш-иродаси билан Президентимиз Ислам Каримов раислигида Конституциявий комиссия томонидан тайёрланиб, умумхалқ муҳокамаси ва референдумда бадириланг тақлиф, ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиб қабул қилинган Конституциямизга Ўзбек халқининг давлатчилик борасидаги тарихий, миллий ва маънавий қадриятлари, тараққий этган мамлакатлар конституциявий ривожланишининг тажрибаси асос қилиб олинди.

Ўзбекистон халқининг инсон ҳуқуқлари ва давлат суверенитети гоёларига содиқлиги, демократия ва ижтимоий адолатга садоқати, халқро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган қоидалари устунлигини тан олиши тамойиллари асосида қабул қилинган Бош Қонунимиз республика фуқароларининг муносиб ҳаёт кечириши, фуқароларнинг тинчлиги ва миллий тотувлигини таъминлаш, инсонпарвар, демократик ҳуқуқий давлат барпо этишдек улғувор мақсадларга хизмат қилмоқда.

Мустақиллик маҳсули ва тимсоли бўлган Конституциямизда барпо этилаётган ҳуқуқий демократик давлатнинг асосий принциплари, инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари, жамяият ва шахс муносабатлари, маъмурий-ҳудудий ва давлат тўзилиши, давлат ҳокимияти ташкил этилишининг қоидалари аниқ-равшан ифодаланган. Суверен, демократик республикада халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи эканлиги, Ўзбекистон халқини миллатидан қатъи назар республика фуқаролари ташкил этиши, давлат ҳокимияти халқ манфаатларини қўзлаб фаолият юритиши, конституция ва қонун устунлигининг тан олиниши, ташқи сиёсат суверен тенглик, куч ишлатмаслик ёки куч билан таҳдид қилмаслик, чегараларнинг дахлсизлиги, низоларни тинч йўл билан ҳал этиш, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик ва халқро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган бошқа қоидаларига амал қилинишидан иборат асосий принциплар мустаҳкамлаб қўйилган.

Унинг ҳар бир сатрига, ҳар бир бобига ҳамма нарса инсон учун, республика фуқароларининг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлаш учун гоёяси сингдирилган. Инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг дахлсизлиги, республика фуқароларининг жинси, irqи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқишидан қатъи назар, қонун олдида тенглик, ҳар ким эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эгалиги, айбсизлик презумпциясида биноан, жиноят содир этганликда айбланаётган шахснинг иши судда қонуний тартибда, ошқорлаб кўриб чиқилиб, айби аниқланмагунча айбдор ҳисобланмаслиги қафолатланган. Конституциямизда фуқароларнинг шаъни ва обрўси тажовулардан, шахсий ҳаётига аралашидан ҳимояланиш ва турар жойи дахлсизлиги, сўз ва эътиқод эркинлиги, виждон эркинлиги ҳуқуқига, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, сайлаш ва сайланиш каби сиёсий, мулкдор бўлиш, меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шартларида ишлаш, ишсизликдан ҳимояланиш каби ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларга эгалиги, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари давлат томонидан ҳимояланиши қафолатлаб қўйилган.

Асосий Қонунимиз қабул қилингани

Бахтиёр МАМАТОВ,
Фаргона вилоят прокурорининг катта
ёрдамчиси

дан бўён ўтган давр мобайнида ҳуқуқий билимдонлик савиясининг юксалиб бориши баробарида фуқароларнинг ҳуқуқини тасарруф этиш билан бирга, Конституция ва қонунларга риоя этиш, ўзгаларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилиш, халқимизнинг тарихий, маданий ва маънавий меросини авайлаб-асраш, атроф табиий муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлиш, қонун билан белгиланган солиқлар ва маҳаллий йиғимларни тўлаш, Ватанимизни химоя қилиш, қонунда белгиланган тартибда ҳарбий ёки муқобил хизматни ўташдан иборат бурчларига амал қилишлари оддий ҳолга айланмоқда.

Конституцияга асосан таркиб топган қонун чиқарувчи, ижро этувчи, суд ҳокимиятлари муқаддимада баён этилган қонун устувор бўлган демократик ҳуқуқий давлатни барпо этиш, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини химоя қилиш, фуқароларнинг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлашдай улғувор мақсадларга эришиш устида ишламоқда. Олий Мажлис томонидан Конституциявий нормаларга биноан қабул қилинган қонунлар иқтисодиётнинг ривожланиши баробарида фуқаролар турмуши юксалиб боришини таъминламоқда.

Суд-ҳуқуқ ислохотлари мобайнида суд ҳокимияти Конституциямизда белгиланган нуфуз ва мавқени эгаллаб кўтирилган. Конституциявий суд, Олий суд ва Олий ҳўжалик судларидан иборат суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан, сиёсий партиялар, жамоат бирлашмаларидан мустақил равишда иш кўрмоқда. Президентимизнинг ташаббуси билан жинсий ҳазорларнинг либераллаштирилиши, ўта оғир жиноят содир этганларга нисбатан олий жазо — ўлим жазосининг бекор қилиниши жамяиятимизнинг инсонпарвар моҳиятини намоён қилади. Қамоққа олиш санкцияси берилишининг судлар ихтиёрига ўтказилиши, жинсий қилмишда гумон қилинган шахс ушланган пайтдан эътиборан жимияти билан таъминланиши, унинг иштирокида сўроқ қилиниши, айблов ва химоя тарафларининг тенглиги тамойилини жорий этишни кўзлаб қонунчиликка киритилган қўшимча ва ўзгартиришлар одил судловнинг амалга оширилишини таъминламоқда.

Асосий Қонунимиз билан прокуратура органлари зиммасига қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назорат юритишдек залворли вазифа юклатилган. Ўз ваколатларини ҳар қандай давлат органлари, жамоат бирлашмалари ва мансабдор шахслардан мустақил ҳолда, фақат қонунга бўйсуниб амалга оширишдан иборат конституциявий нормага биноан, прокуратура органлари жамяият ҳаётининг барча жабҳаларида қонунийликни таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқлари, давлат манфаатларини химоя қилиш, ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликка қарши курашиш, қонунбузилиш ҳолатларининг олдини олиш борасида фаолият юритишмоқда.

Прокурор назорати ҳужжатларини қўллаш билан бир қаторда, қонунбузилиш ҳолатларининг олдини олиш йўлларида бири — ҳуқуқий маданиятни юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳуқуқий маданиятни юксалтиришда ҳуқуқ тарғиботининг турли шакл ва воситаларидан самарали фойдаланилмоқда. Жойлардаги бевосита мулоқотлар, ОАВ орқали чиқишлар орқали амалдаги қонун ва қонуности ҳужжатларининг мазмун-моҳияти ҳаётий мисолларда шарҳлаб берилмоқда.

Ёшлар тарбияси — доимий эътиборда

Мамлакатимизда истиқлолнинг дастлабки йилларидаёқ ёш авлод тарбиясига, хусусан, ёшларимизни ҳар томонлама баркамол қилиб вояга етказиш масаласига давлат сиёсати даражасида эътибор бериб келинмоқда.

Жумладан, Бош Қонунимизда ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари қафолатланиб, уларнинг билим олишлари, тарбияланишлари ва баркамол келажаги алоҳида мустаҳкамлаб қўйилган. Буни Конституциямизнинг бир қатор моддалари мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Хусусан, Асосий Қонунимизнинг 41-моддасида ҳар кимнинг билим олиш ҳуқуқига эга эканлиги, бепул умумий таълим олиш давлат томонидан қафолатланиши белгиланган берилган бўлса, 45-моддада "Вояга етмаганлар, меҳнатга лаёқатсизлар ва ёлғиз кексаларнинг ҳуқуқлари давлат ҳимоясидадир" деб мустаҳкамлаб қўйилган. Шунингдек, унинг "Оила" деб номланган XIV боб 64-моддасида "Ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунларига қадар боқиб ва тарбиялашга мажбурдирлар. Давлат ва жамяият етим болаларни ва ота-оналарнинг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиб, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлайди, болаларга бағишланган хайрия фаолиятларни рағбатлантиради", 65-моддада эса "Фарзандлар ота-оналарининг насл-насабидан ва фуқаролик ҳолатидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар. Оналик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади", деб қафолатлаб қўйилган.

Мамлакатимиз раҳбари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 21 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги "Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамяияти куриш — ёруғ келажагимизнинг асосий омилдир" номли маърузасида юртимиз келажаги ҳисобланган ёшлар ҳақида тўхталар экан, уларга "Биз таянчимиз ва суянчимиз, ғуруримиз ва ифтихоримиз бўлмиш болаларимизга, фарзандларимизга ишонч билан, ҳурмат-эътибор билан қарашни келажагимизга бўлган ишонч, миллатимизга, халқимизга бўлган ҳурмат-эҳтиром ифодаси деб биламиз", дея таъриф беришининг ўзи ҳам бу борадаги ишларнинг мазмун-моҳиятини яққол кўрсатиб турибди. Жорий йилнинг "Соғлом бола йили" деб эълон қилиниши эса бу йўлдаги самарали ишлар қўлимини кенгайтиришда муҳим аҳамият касб этади.

Болалар ҳуқуқини химоя қилиш мамлакатимизда Конституциямиз ва "Бола ҳуқуқларининг қафолатлари тўғрисида"ги Қонундан ташқари деярли барча соҳалардаги қонунчиликнинг тегишли нормалари билан ҳам таъминланади. Президентимизнинг 2014 йил 19 февралдаги "Соғлом бола йили" Давлат дастури тўғрисидаги Қарори билан дастури амалга оши-

Дилфуза КҲҚОРОВА,
Қашқадарё вилоят прокурорининг катта
ёрдамчиси

ришининг устувор вазифалари ва йўналишлари сифатида соғлом ва ҳар томонлама баркамол авлодни шакллантириш учун қонунчилик ва норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш, бу борада қулай ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитларни яратишга қаратилган янги қоида ва меъёрларни ишлаб чиқиш белгилан берилди. Давлат дастурларининг аҳамияти шундаки, бу билан бутун жамяиятимизнинг оила муаммоларига, оилада болалар тарбияси, уларнинг саломатлигини сақлаш масалаларига бўлган муносабатини янада мустаҳкамлаш учун муҳим чора-тадбирлар амалга оширилади. Шунга биноан, йил давомида бир қанча ҳуқуқий нормаларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиб, ҳаётга татбиқ этилади.

Мазкур йилга "Соғлом бола йили" деб ном берилиши том маънода оила мустаҳкамлигининг бир бўлаги бўлган фарзанд тарбияси, ҳар томонлама соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш каби муҳим жиҳатларни қамраб олади. Шундай экан, яна бир муҳим ҳуқуқий ҳужжат — Ўзбекистон Республикасининг 2010 йил 29 сентябрдаги "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонуни ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишда муҳим ҳаётий аҳамият касб этиб келмоқда. Қонунга биноан, вояга етмаганларнинг тунги вақтларда ота-онасидан бирининг ёки уларнинг ўрнини босувчи шахснинг қузатувисиз ресторон, кафе, бар, дискотекаларга, кинотеатр ҳамда интернет ва компьютер залларига, кўнгилочар тадбирлар ўтказиладиган бошқа жойларга боришлари тақиқланиб, бунинг учун маъмурий жавобгарлик қўзда тутилган. Бу ҳам ота-оналарнинг ёки уларнинг ўрнини босувчи шахсларнинг зиммасидаги масъулиятни кучайтиришга хизмат қилади.

Боланинг қандай оилада туғилгани унинг кейинги тақдирини белгилайди. Оила болани қўршаб турган энг яқин муҳит ҳисобланади ва айтиш шунки оила боланинг камолотида таъсир кўрсатадиган кучдир. Ҳар бир боланинг, шу жумладан, етим ва ота-она қаровисиз қолган болаларнинг ҳуқуқларини рағбатлантириш ва химоя қилиш, уларнинг фаровонлигини таъминлаш учун етарли шарт-шароитлар яратиб бериш фуқаролик жамяиятининг асоси ва муҳим шарт деб қаралади. Маънавий ва жисмоний баркамол авлодни вояга етказиш масаласи мамлакатимиз учун умуммиллий, умумдавлат миқёсидаги вазифа экан, уларнинг Асосий Қонунимиз билан қафолатланган ҳуқуқ ва манфаатларини химоя қилишдаги эзгу ишларимизни изчил давом эттириш бугунги кундаги энг муҳим устувор вазифаларимиздан саналади.

Инсонпарварликнинг олий намунаси

Бошқа миллатлардан фарқли уларок, халқимиз алашиб ҳуқуқбузарлик соялар этган ёки жиноят қўчасига қалам қўйиб, бундан пўшаймон бўлган, астойдил афсус-надомат чеккан шахсларни имкон қадар кечиради, афв этади. Уни суяб, қайта тарбиялашга, тўғри йўлга солишга ҳаракат қилади.

Айниқса, мамлакатимиз истиқлолга эришгач, инсон омили энг юқори даражага кўтарилди, у ҳақда қўлғуриш, уни қўллаб-қувватлаш давлат сиёсатининг асосий мезонига айланди. Миллий маънавиятимизга ҳос бўлган баргикенглик ва кечиримлилик ҳамда адашганларни тўғри йўлга солиш каби фазилатларни юртимизда амалга ошириётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг мазмун-моҳиятига чуқур сингдирилган. Шу маънода, Юрбошимизнинг тақдирномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан 2014 йил 14 ноябрда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма икки йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарор инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш борасидаги давлат сиёсати қўндалик турмушимизда тобора ёрқинроқ намоён бўлаётганидан далолатдир.

Ушбу қарор сўнгги йилларда қабул қилинган амнистия тўғрисидаги актлардан қўйидагилар билан фарқланади:

Биринчидан, 1- ва 2-гuruh ногиронларига, шунингдек, амнистия акти қўча киргунга қадар бир йилдан ошаган муддат ичида қўнунда белгиланган тартибда жазони ўташга тўқсинлик қиладиган оғир касалликларга чалинган, деб топилган шахслар қарорнинг 7-бандида қайд этилган чекловларни инобатга олган ҳолда жазодан озод қилиниши қайд этилди.

Иккинчидан, таққиланган ташкилотлар фаолиятидаги иштироки, улар таркибида тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноят содир этганлиги учун биринчи марта судланган ва қатъий тузалиш йўлига ўтган шахсларни озод қилиш кўрсатилган.

Учинчидан, ушбу амнистия актининг муҳим жиҳатлари яна шунда кўринади, у муқаддам афв этиш ёки амнистия тартибда жиноий жавобгар-

Акмал ҲАМРОКУЛОВ,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

ликдан ёки жазодан озод қилинган, яна қасддан жиноят содир этган шахсларга, шунингдек, қарор эълон қилинганга қадар Жиноят кодексининг 168-моддасида кўрсатилган жиноятни содир қилиш натижасида етказилган моддий зарарни тўлиқ қопламаган шахсларга нисбатан татбиқ этилмаслиги белгиланганлиги боис, амнистия актининг 7-бандига қўра, у қўлла-нилмайдиган шахсларнинг тоифаси санаб ўтилган.

Холбуки, сўнгги йилларда қабул қилинган амнистия актларига мувофиқ, ўта оғир жиноят содир этмаган аёллар, жиноят содир этган вақтда 18 ёшга тўлмаганлар ва 60 ёшдан ошган эркаклар, чет давлат фуқаролари, эҳтиётсизлик оқсидан жиноят содир этганлар, ижтимоий хавфи катта бўлмаган ёки унча оғир бўлмаган жиноятларни қасддан содир этганлиги учун биринчи марта ҳукм қилинган шахслар, 1- ва 2-гuruh ногиронлари, шунингдек, амнистия акти қўча киргунга қадар бир йилдан ошаган муддат ичида қўнунда белгиланган тартибда жазони ўташга тўқсинлик қиладиган оғир касалликларга чалинган, деб топилган шахслар, гарчи улар муқаддам содир этган жиноятлари учун жиноий жавобгарликдан, қолаверса, жиноий жазодан амнистия актларига қўра озод қилинган, яна қасддан жиноят содир этсалар, уларга нисбатан янгидан қабул қилинган амнистия актлари татбиқ этиб келинган бўлса, ушбу ҳужжатга қўра, бундай енгиллик қилиши содир қилганларга ва суд ҳукмига мувофиқ жазога тортилганларга, башари улар муқаддам амнистия акти асосида жавобгарлик ва жазодан озод этилмаган бўлсаларгина қўлланиши белгиланган бўлади.

Айни чоғда фарибгарлик жиноятни содир қилиш оқибатида етказилган моддий зарарни жорий йилнинг 16 ноябрига қадар тўлиқ қоплашга улгурмаган шахслар ҳам мазкур амнистия акти татбиқ этилмайди деган сирасига киритилган.

Мазкур амнистия ҳужжати халқимизга ҳос бўлган бағрикенглик ва инсонпарварликнинг олий намунасидир.

Кексаларни қадрлаш, эъзозлаш, уларга ҳурмат-эҳтиром бажо келтириш халқимизнинг азалий анъаналарининг ҳисобланади. Бу анъана мустақиллик йилларида давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Республикамиз Президентининг 2014 йил 13 октябрдаги "1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони бу борада олиб борилаётган ишларнинг мантқий лавами бўлади.

Қарилари қадр топган юрт

— Мен айни навқирон йигитлик чоғимда армия сафига қақирдим, Россия мамлакатининг шаҳарларидаги аёвсиз жангларда иштирок этдим, — дейди Марғилон шаҳридаги Бурхониддин Марғиний номли маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи Абдуҳамид ота Салиев.

Эсон-омон урушдан қайтиб келган Абдуҳамид ота халқ ҳўжалигининг турли соҳаларида ишлаб келди.

— Уруш қатнашчиларига берилган имтиёзлардан унумли фойдаланиб келяман, — дейди Абдуҳамид ота. — Юрбошимизнинг матбуотида эълон қилинган Фармони барча қўролдош дўстларни қатори мени ҳам беҳад қўвонтирди. Фармонда республикамиздаги энг яхши санаторий-соғломлаш-

Мухаммадҷон МАХМУДОВ,
меҳнат фахрийси

тириш муассасаларида ўзимизга мақбул бўлган вақтда йилда бир мартаба бепул соғломлаштириш курсидан ўтишимиз белгиланган. Мен маҳалла гузарлари, мактаб ва коллежларда давра суҳбатлари ва учрашуларда фаол қатнашиб келмоқдам. Бундай тadbирларда ёшларга уруш хотираларини ҳаққда гапириб бераман. Улар қалбига она Ватанга садоқатли бўлиш, тинчликни, аждодларимиз меросини, мустақиллиқни қадрлашни сингдириб боришга ҳаракат қиламан. Бу меннинг бизга яратиб берилган имтиёзларга муносиб жавобим бўлади, деб ўйлайман.

Президентимиз ташаббуслари билан мамлакатимизда ишбилармонлик муҳитини тубдан яхшилаш, тadbиркорлик субъектларига қўлай имкониятлар ва шарт-шароитлар яратиш, солиқ юкини пасайтириш ва солиқ маъмуричилигини такомиллаштиришга катта эътибор қаратилмоқда.

Қўлай шароит ва имкониятлар

Акбар ЮСУПОВ,
Дангара туман прокурори

Солиқ ва бюджет сиёсатининг асосий йўналишлари доира-сида, шунингдек бюджет қўнучилигини такомиллаштириш мақсадида 2013 йил 25 декабрь кўни Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикасининг 2014 йилги асосий макроиктисодий кўрсаткичлари прогнози ва давлат бюджети параметрлари тўғрисида"ги Қарори ва "Солиқ ва бюджет сиёсатининг 2014 йилга мўлжалланган асосий йўналишлари қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қўнун қабул қилинди.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 25 декабрь кўниги қарорига мувофиқ, юридик шахслардан олинадиган фойда солигининг базавий ставкаси, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солигининг ставкаси пасайтирилди. Шу билан бирга, ушбу қарор билан солиқ маъмуричилиги ва ҳисоб тизимини такомиллаштиришга қаратилган бир қатор янгилликлар жорий этилди.

Жўмладан, жисмоний шахслар томонидан нотўрар йўлларни ижарага беришда ижара тўловининг энг кам миқдорлари ҳам белгиланди. Унга қўра, умумий майдоннинг 1 кв. метри учун Тошкент шаҳрида 6 минг сўм, Нукус шаҳри ва вилоятга бўйсунувчи шаҳарларда 4 минг сўм, бошқа аҳоли пунктларида 2 минг сўм ижара тўлови белгиланди.

Шунингдек, жисмоний шахслар томонидан автотранспорт воситаларини ижарага беришда автомобил транспортини турига қараб ижара тўловининг энг кам миқдорлари ўрнатилди. Унга мувофиқ, енгил автомобил учун (йўловчи, юк ташиш учун мўлжалланган ва ўриндиқлари сони ҳайдовчини ҳисобга олган ҳолда 8 та жойдан кўп бўлмаган автотранспорт воситаси учун) ойига 220 минг сўм, бошқа автотранспорт воситалари учун (микроавтобуслар, автобуслар, юк автомобиллари) ойига 430 минг сўм қилиб белгиланди.

Бўндан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг 2013 йил 25 декабрдаги Қўнун билан Солиқ кодекси янги "Бюджетдан ташқари умумтаълим мактаблари, касб-хўнар коллежлари, академик лицейлар ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, муқамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига мажбурий ажратмалар" деб номланувчи XVI-1 бўлим билан тўлдирилиб, жами 51 та модда бўйича ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Шу жўмладан, Солиқ кодексининг 48-моддасига қўшимча киритилиб, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлаш мажбурияти қўшимча ҳисобланган суммалар тегишли ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг депозит ҳисобварақларига ўтказилганлиги тўғрисидаги тўлов ҳужжатларининг кўчирма нусхаларини солиқ тўловчи давлат солиқ хизмати органларига тақдим этган тақдирда ҳам бажарилган деб ҳисобланиши белгиланган бўлади.

Бўнга қўра, жиноят ишлари доира-сида қўшимча ҳисобланган солиқлар суммаси ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органнинг депозит ҳисобварақига ўтказилса, солиқ мажбурияти бажарилган ҳисобланиб, ушбу солиқ тўловчига нисбатан ортиқча пеня ҳисобланмайдиган мажбурий ундирув чоралари қўлланилмайди.

Солиқ кодексининг 114-моддасига яширилган (қамайтириб кўрсатилган) тушумнинг 20 фоизи миқдориде жарима қўллаш ва ушбу тушум суммасига қўнун ҳужжатларига мувофиқ солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаш тартибини жорий этиш юзасидан ўзгар-

тиш ва қўшимчалар киритилди.

2014 йилнинг 13-14 ноябрь кўнлари Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн олтинчи ялпи мажлисида Ўзбекистон Республикасининг 2015 йилги Давлат бюджети, давлат мақсадли жамғармаларининг бюджетлари ҳамда солиқ ва бюджет сиёсатининг асосий йўналишларини тасдиқлаш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Қайд этилганидек, келаси йилги солиқ ва бюджет сиёсатининг асосий йўналишлари ҳўжалик юритувчи субъектлар ва аҳоли учун солиқ юкини янада қамайтиришдан, солиқ солиш тизимини соддалаштиришдан, маҳаллий бюджетларнинг даромадлар қисмини мустаҳкамлашдан ҳамда солиқ маъмуричилигини такомиллаштиришдан иборат бўлиб қолаётганлиги кўрсатиб ўтилди.

Солиқ юкини янада қамайтириш бўйича энг муҳим чоралардан бири сифатида юридик шахслардан олинадиган фойда солигининг базавий ставкаси 8 фоиздан 7,5 фоизга туширилмоқда. Меҳнатга ҳақ тўлаш фондида тушадиган солиқ юкини қамайтириш мақсадида микрофирмалар ва кичик қорхоналар, фермер ҳўжалиқлари учун ягона ижтимоий тўлов ставкаси 25 фоиздан 15 фоизгача пасайтирилди.

Шунингдек, микрофирмалар ва кичик қорхоналар бўлиши қўрилиш ташкилотлари учун ягона солиқ тўлови ставкаси 6 фоиздан 5 фоизгача пасайтирилмоқда. Бўндан ташқари, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиги бўйича солиқ солишининг тўрт босқичли шкаласи жорий этилди. Бу шкала даромадларнинг биринчи гуруҳи (энг кам иш ҳақининг бир бара-варигача) бўйича нол ставкасини белгиланиши назарда тутилди. Мазкур чора ўртача иш ҳақидан кам ёки ўртача иш ҳақи даражасида даромад оладиган жисмоний шахсларга тушадиган солиқ юкини қамайтиришга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

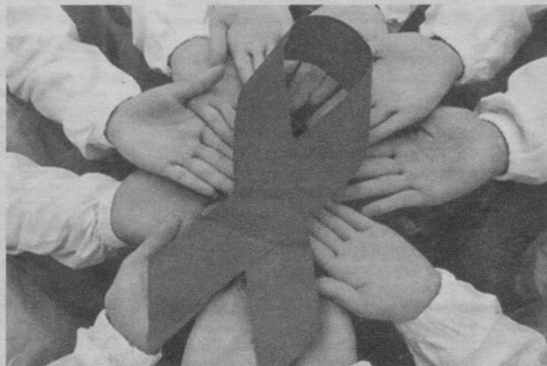
"Солиқ ва бюджет сиёсатининг 2015 йилга мўлжалланган асосий йўналишлари қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қўнун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қўнун қабул қилинди. Ушбу қўнун 2015 йилга мўлжалланган солиқ ва бюджет сиёсатининг концепциясини самарали амалга ошириш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим қарорларини рўёбга чиқариш учун зарур ҳуқуқий шароитлар яратилишини, шунингдек, солиқ солиш соҳасида ягона ҳуқуқни қўллаш амалиётини таъминлайди.

Қўнун билан "Тadbиркорлик фаолияти эркинлигининг қафолатлари тўғрисида"ги, "Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида"ги Қўнунларга, Солиқ кодексига ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Ушбу қўнун умуман олонда, ҳўжалик юритувчи субъектлар ва аҳоли учун солиқ юкини янада қамайтиришга, солиқ солиш тизимини соддалаштиришга, маҳаллий бюджетларнинг даромад қисмини мустаҳкамлашга ҳамда солиқ тизимини такомиллаштиришга қаратилган.

Юқоридеги ўзгартириш ва қўшимчалар тadbиркорлик фаолиятининг янада ривожланишида ва жисмоний шахсларнинг даромади янада ошишида муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши курашнинг ҳуқуқий асослари

Мамлакатимизда аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, шунингдек, юқумли касалликлар бўйича санитария-эпидемиология муҳити барқарорлигини таъминлаш, соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар инсон саломатлигини асраш, гиёҳвандлик, айниқса, одамнинг иммунитет танқислиги вируси инфекцияси — ОИТС каби миллий менталитетимизга хос бўлган илатларга қарши курашишда муҳим омил ҳисобланади.

Тоҳир АЗАМАТОВ,
Бош прокуратура бошқарма
катта прокурори

ОИВ инфекцияси тарқалиб кетишининг олдини олиш ва профилактик тадбирларни амалга ошириш мақсадида юртимизда 1987 йил 13 августда Вазирлар Маҳкамасининг 1124-сонли Қарори билан Республика СПИД диагностика маркази ташкил этилган бўлса, 1988 йилдан бошлаб республиканинг барча маъмурий ҳудудларида СПИД диагностика лабораториялари, 1989 йилдан эса СПИД профилактикаси хизмати алоҳида равишда ташкиллаштирилиб, фаолиятини бошлади.

Ўтган йиллар давомида тиббиёт соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар натижасида мамлакатда соғлиқни сақлашнинг миллий модели яратилди, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ОИВ инфекцияси профилактикаси соҳасидаги халқаро стратегик ҳужжатларни имзолаб, қатор мажбуриятларни ўз зиммасига олди. Жумладан, БМТнинг ОИТС бўйича Бош Ассамблеяси томонидан қабул қилинган Минг-йиллик ривожланиш мақсадлари (2000 йил), Тарафдорлик Декларацияси (2001 йил) ҳамда Сиёсий Декларация (2006 йил) талабларига асосан ҳукумат томонидан ОИВ инфекциясининг аҳоли, айниқса, ёшлар ва касаллиқни юктириб олиш хавфи юқори бўлган гуруҳлар орасида тарқалиб кетишининг олдини олиш, ОИВ билан касалланганларни даволаш ва эпидемианинг ижтимоий оқибатларини енгилаштириш борасида йўналтирилган дастурлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда.

Соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислохотлар жараёнида соҳага оид ҳуқуқий базани такомиллаштириш мақсадида "Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисида"ги, "Давлат санитария назорати тўғрисида"ги, "Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида"ги, "Одамнинг иммунитет танқислиги вируси билан касалланишнинг (ОИВ касаллигининг) олдини олиш тўғрисида"ги, "Психиатрия ёрдами тўғрисида"ги, "Иод этишмаслиги касалликлари профилактикаси тўғрисида"ги, "Аҳоли ўрта-сида микронутриент етишмаслиги профилактикаси тўғрисида"ги Қонулар қабул қилинди ва улар бугунги кунда ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Дарҳақиқат, одамнинг иммунитет танқислиги вируси оқибатида келиб чиқадиган касаллик бугунги кунда дунё ҳамжамияти учун глобал муаммага айланди. Ушбу касаллик аҳолининг меҳнатга қобилиятли қисмини зарарлаши, бундай беморларни даволаш ва ижтимоий ҳимоя қилишга кетадиган сарф-харажатларнинг кўпчилиги,

шунингдек, мамлакатнинг демографик ҳолатига ва иқтисодий тараққиётга хавф туғдириши муаммага қарши курашишнинг янада самарали усул ва воситаларини жорий этишни тақозо этмоқда.

Мамлакатимизда мазкур йўналишда 1999 йил 19 августда "Одамнинг иммунитет танқислиги вируси билан касалланишнинг (ОИВ касаллигининг) олдини олиш тўғрисида"ги Қонун қабул қилиниб, соҳани тартибга солувчи ҳуқуқий асос яратилган эди. Президентимизнинг 2008 йил 26 декабрдаги "Ўзбекистон Республикасида ОИВ касаллигининг тарқалишига қарши курашнинг самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори эса юртимизда мазкур соҳага оид ягона тизимни ташкил этиш, махсус марказларнинг моддий-техника базасини такомиллаштириш, ушбу соҳада фаолият юритаётган тиббиёт ходимларига қўшимча моддий имтиёзлар белгилашга асос бўлди.

Хозирги кунда мамлакатимизда Республика ОИТСга қарши курашиш маркази, унинг 14 та ҳудудий тузилмалари ҳамда 60 га яқин туманлараро тиббиёт муассасаларида мазкур йўналишда замонавий услублардаги тиббий тахлиллар ўтказадиган лабораториялар ташкил этилган бўлиб, аҳоли ўртасида мазкур касаллик тарқалишининг олдини олиш бўйича кенг қамровли ишлар амалга оширилмоқда. Шунингдек, тиббиёт ходимларининг маалака ва маҳоратини оширишга оид лойиҳалар ҳаётга татбиқ этилиб, касаллиқнинг олдини олиш ва вазиятни барқарор сақлашга эришилмоқда. Шу билан бирга, жаҳон ва минтақамиздаги эпидемиологик вазиятнинг кескинлиги, чегараларнинг очиклиги, сайёҳлар сони ошганлиги, миграциянинг эркинлиги бу масалага эътиборни янада кучайтиришни тақозо этмоқда.

Бугунги кунга келиб, халқаро ҳамжамиятда ОИВ касаллиги тарқалишига қарши курашиш масаласида ёндашувлар ҳам кескин ўзгармоқда. Бу ўз навбатида, ушбу масалага комплекс ёндашуви талаб этмоқда. Ушбу жараёнда нафақат давлат ва унинг теглиши органлари, балки кенг жамоатчиликнинг жалб қилган ҳолда, ҳамкорликда ҳаракат қилиш, миллий қўнунчиликни такомиллаштириш зарурати юзага келди.

Шундан келиб чиқиб, соҳани тартибга солувчи амалдаги "Одамнинг иммунитет танқислиги вируси билан касалланишнинг (ОИВ касаллигининг) олдини олиш тўғрисида"ги Қонунни такомиллаштириш ва бир қатор муносабат-

ларни қонун доирасида тартибга солиш ҳамда камчиликларни бартараф этиш зарурати вужудга келди.

"ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши кураш" тушунчаси "ОИВ касаллигининг олдини олиш"га нисбатан бир мунча кенг тушунча бўлиб, у касаллиқнинг олдини олиш, ташхис қўйиш, даволаш ва беморларнинг ижтимоий муҳофазаси каби масалаларни ҳам қамраб олади. Шунингдек, ОИВ юктириб олган шахсларга тиббий ёрдам кўрсатиш, ижтимоий муҳофаза қилиш уларнинг ҳуқуқлари ва бошқа шахсларга юктирмасликлари учун мажбуриятлари, касаллиқни бошқа шахсга юктирганилиги учун жавобгарлик тўғрисидаги муносабатларни қонун доирасида белгиланган, амалда бўлган қонунда баъзи атамаларнинг турлича ишлатилганлиги, бу билан боғлиқ меъёрларни қўллашда тушунмовчиликларни келтириб чиқармаслик учун қўлланилган атамаларни қонунчилик техникаси талабларига мослаштириш эҳтиёжи пайдо бўлди.

ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши курашиш соҳасидаги энг муҳим ва барқарор тизимни ташкил этиш мақсадида 2013 йил 23 сентябрда "Одамнинг иммунитет танқислиги вируси келтириб чиқарилган касаллик (ОИВ инфекцияси) тарқалишига қарши курашиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинди. Янги қонун 5 та боб, 28 та моддадан иборат бўлиб, унда ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши курашиш соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари, бу борадаги фаолиятни мувофиқлаштирадиган давлат ва жамоат органларининг ваколатлари, фаолият йўналишлари, ОИВга тиббий текширувдан ўтказиш тартиблари, ОИВни юктириб олган шахсларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, уларга тиббий ёрдам кўрсатиш, ижтимоий ҳимоялаш йўналишлари аниқ белгилаб қўйилган. Шунингдек, ОИВга тиббий текширувдан ўтказиш ишларини ташкил этишда махфийлиқни таъминлаш, ушбу жараёнда аҳолига юқсак технологиялар воситасида тиббий диагностика хизмати кўрсатиш йўналишлари ҳам алоҳида меъёрлар билан мустахкамланган.

Касаллиқнинг олдини олиш, эрта аниқлаш, беморлар ва уларнинг яқинлари, айниқса, ОИВ юктирган онадан соғлом фарзанд туғилишини таъмин-

лашда эрта ташхис қўйишнинг аҳамияти катта. Шу жиҳатлар эътиборга олиниб, қонунда иштиёрий текширув билан бир қаторда, мажбурий текширув йўналишлари ҳам белгиланди. Унга кўра, қон, биологик суюқлик донорлари, эллик ёшгача бўлган никоҳланувчи шахслар, ҳомилалар аёллар, инфекция орқали гиёҳвандлик воситаларини истеъмол этишда гумон қилинаётган шахслар, ОИВни юктирган онадан туғилган болалар, ўз фаолиятида қон, биологик суюқликлар, одам органлари ва тўқималари билан ишловчи тиббиёт ходимлари, жинсий шеригида ОИВ аниқланган шахслар ва бошқа айрим мутахассислар бу борада мажбурий тиббий текширувдан ўттиши лозимлиги кўрсатилган. Шунингдек, қонунда ғайрихитийрий (розилиги олинмасдан) равишда ОИВга тиббий текширувдан ўтказиш тартиб-қоидалари ҳам ифода этилган. Унга кўра, текширувдан ўтаётган шахсни ғайрихитийрий равишда ОИВга тиббий текширувдан ўтказиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда унинг розилигисиз ёки қонуний вакилининг розилигисиз суриштирувчининг, терговчининг, прокурорнинг қарорига ёки суд ажримига кўра амалга оширилиши белгилаб қўйилган.

Қонунда шунингдек, ОИВни юктирган беморларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларга замонавий усулда тиббий ёрдам кўрсатиш, ижтимоий ҳимоялаш ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши курашиш соҳасидаги давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири этиб белгиланган бўлиб, бундай беморларга бепул тиббий ёрдам кўрсатилади. Ўн саккиз ёшга тўлмаган ОИВни юктириб олганлар, касаллик босқичидан катти назар, қонун ҳужжатларида белгиланган ҳар ойлик ижтимоий нафақа ва ногирон болалар учун имтиёзлар олиш ҳуқуқига эга эканликлари ва бундай бемор болалар тиббиёт муассасаларида даволанаётганда уларга ҳамроҳлик қилаётган ота-она ёки уларнинг ўрнини босувчи шахсларга вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик варақаси берилиши белгилаб қўйилган.

Шу вақтга қадар амалда бўлган қонунда ОИВни юктириб олганларнинг ҳуқуқлари чекланишига йўл қўймасликка оид меъёрлар мавжуд эмас эди.

Шу боис, жамиятда бу борада муайян муаммолар юзага келганда, бемор манфаатига зид равишда йўл тутилган ҳолатлар ҳам учраб турарди. Бундай ҳолатлар ҳам янги қонун билан тўлиқ тартибга солинди. Қонуннинг 21-моддасига мувофиқ, эндиликда Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан белгиланган рўйхатда назарда тутилган айрим касбий фаолият турларидан ташқари ҳолатларда, ОИВ инфекцияси мавжудлигини асос қилиб, бундай инсонлар билан меҳнат шартномасини бекор қилиш, уларни ишга қабул қилишни рад этиш, уларнинг оила аъзоларининг турар жой ҳуқуқларини, бошқа ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини чеклашга йўл қўйилмади.

Қонунда ОИВни юктириб олганларнинг ушбу инфекцияни тарқатмаслик борасидаги мажбуриятлари ҳам ўз аксини топган. Жумладан, ОИВни юктириб олган шахс тиббиёт ходимлари томонидан тасвия этилган ОИВ инфекциясини тарқатмасликка доир чора-тадбирларни бажариши лозим. Бунинг учун тиббий ва маиший хизматлардан фойдаланганда, ушбу соҳа ходимларини ўз касаллиги тўғрисида ҳабардор этиши шарт. Бундай вазиятларда тиббиёт ва маиший хизмат кўрсатиш соҳаси ходимлари ҳам белгиланган тиббий-санитария, гигиена қоидалари асосида ушбу беморларга самарали хизмат кўрсатиши, беморнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларига зиён етказмаслиги муҳимдир. Қонунда бундай меъёрнинг белгиланиши профилактика ишлари самарадорлигини янада оширишга замин яратди.

Қонуннинг яна бир ютуқли томони, ОИВ юктириб олган шахсларга тиббий ёрдамни ташкил қилиш, тиббиёт ходимларининг ўз хизмат вазифаларини бажараётганда уларга ОИВ инфекцияси юқиши касб касалликлари тоифасига киритилиши, ОИВни юктириб олганларга ташхис қўйиш ва уларни даволаш бўйича ихтисослаштирилган тиббий ёрдам кўрсатувчи, шунингдек, профилактика ва эпидемияга қарши тадбирларни амалга оширишда иштирок этувчи тиббиёт ходимларига қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар берилиши алоҳида модда билан белгилаб қўйилганидир.

"Одамнинг иммунитет танқислиги вируси келтириб чиқарилган касаллик (ОИВ инфекцияси) тарқалишига қарши курашиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши кураш соҳасида оид муносабатларни тартибга солиш билан бирга, мамлакатимизда ОИВ инфекцияси тарқалишининг олдини олиш ва ушбу касаллик бўйича эпидемик вазиятнинг барқарорлашувини таъминлашга бевосита хизмат қилади.

Халқимизда «Сабрининг таги олтин» деган ибора бор. Бунинг нечоғли топиб айтилгани ҳаётда бир неча бор ўз исботини топган. Бинобарин, инсон борки, унда сабрсизлик ҳисси кучли бўлади. Қуйида келтирилётган воқеада ҳам сабрсизлик туфайли одамлар пешона тери билан топган пулларини фирибгарнинг қўлига тутқазиб, алданиб қолишган.

Фирибгар «даллол»лар

Сир эмас, юртимизда ишлаб чиқарилаётган баъзи автомобилларга талаб йилдан-йилга ортиб бораётгани учун харидорларга бу уловлар навбати билан етказиб берилмоқда. Шундай вазиятларда айрим кимсалар фуқароларнинг сабрсизлигидан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиб қолишмоқда. Аслида эса ўша фирибгарлар «даллоллик» қилмасалар ҳам шартнома бўйича белгиланган муддатда фуқароларимизга ўзлари хоҳлаган автомобиллар ишлаб чиқарувчи томонидан етказиб берилмаётти.

Оқорида таъкидлаганимиздек, айрим одамлар «даллол»ларнинг алдовига учиб, автомашина харид қилишда чув тушиб қолмоқдалар. «PSM Group» автосалонида экспедитор лавозимига ишлаган Илҳом Аббосов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ва унинг таниши Носир Расулов ҳам олдиндан ўзаро келишиб, янги автомобил харид қилишни мақсад қилган фуқароларни алдаб, уларнинг маблағларини қўлга киритишган. Фуқаро И.Рўзиева янги автомашина ҳайдашни ният қилади-ю, автосалонга мурожаат қилиш ўрнига, мана шу икки кимсага рўпара бўлади. Одамларни алдашга устамон бўлиб кетган бу икки кимса И.Рўзиевага қисқа вақтда автосалондан «Ласетти» русумли автомобил олиб беришни ваъда қилиб, унинг ишончига қирадилар ва жабранувчидан 500 АҚШ доллари олишади. Худди шундай ҳолат фуқаро С.Носирова билан ҳам содир этилади. И.Аббосов бошчилигида бу фуқаро-

Шухрат ХУСАИНОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Тошкент шаҳар бошқармаси
бўлим бошлиғи

га ҳам «Спарк» русумли автомобил ваъда қилиниб, ундан 600 АҚШ доллари олишади. Шунингдек, фуқаро И.Ҳамдамовга «Кобальт» русумли автомобил олиб беришга келишиб, ундан 300 АҚШ доллари олишган бўлса, фуқаро Д.Шариповнинг 800 АҚШ доллар пулини «Дамас» русумли автомашина харид қилиши учун ёрдам беришлари эвазига қўлга киритишди. Яна бир фуқаро Ш.Икромов ҳам «Нексия» машинаси олиш учун автосалонга эмас, уларга мурожаат қилади ва 400 АҚШ долларини ушбу кимсаларнинг қўлига топширади.

Оқибатда эса янги автомашинали бўлиш орзусида юрган бу фуқаролар алданганликларини тушуниб етишади ва тегишли жойга ариза билан мурожаат қилишади. Шундан сўнг бу икки фирибгарнинг «фаолияти»га чек қўйилди.

Тергов жараёнида И.Аббосов ва Н.Расуловлар яна бир неча нафар фуқароларни ҳам ўз тўрларига илинтирганликлари маълум бўлди. Улар алдов йўли билан содда одамларнинг оз эмас, 80 минг АҚШ долларини қўлга киритганликлари фош этилди.

Ишни қўриб чиққан жиноят ишлари бўйича Яшнобод туман суди И.Аббосовга 6 йил, Н.Расуловга 5 йил-у 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш ҳазосини тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Сохта диплом шайдоси

Ҳар бир инсон олий ёки ўрта махсус таълимнинг муайян йўналиши бўйича таҳсил олса, албатта, ўша таълим даргоҳининг дипломига эга бўлади. Бу эса ушбу диплом эгасининг бир неча йиллик меҳнати натижаси, меваси ҳисобланади ва унинг жамиятда камол топишида муҳим оми бўлиб хизмат қилади. Аммо таълим даргоҳида умуман ўқимасдан дипломга эга чиқишни истаб қоладиган, ундан ўзи билганича фойдаланиб, кимларнингдир алдаб, номақбул ва малакасиз «типотезаларни» тарқатиб юривчилар ҳам учраб турар экан.

Жаҳонгир ИГАМОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
СВОЖЖДЛҚК департаменти бўлим
бошлиғи

дан Қўкон Давлат педагогика институтининг дипломини тайёрлаб бериш келишини эшитиб, шу масалада илтимос қила бошлайди. Эркин бу илтимосни рад эта олмади ва кўп ўтмай яхшигина хизмат ҳақи эвазига О.Турдиев ушбу институтнинг «Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият факультети»ни тамомлаганлиги ҳақидаги қалбаки диплом ҳамда иловасини унга тутқазади. О.Турдиев эса диплом қалбаки эканлигини билсада, бемалол Сўх туманидаги мактабларнинг бирига тақдим этади ва ушбу даргоҳда жисмоний тарбия фани ўқитувчиси вазифасида иш бошлади.

Судга оид ҳатшунослик экспертизасининг хулосасига кўра, ушбу диплом ва унинг иловаси рангли принтер ёрдамида қалбакилаштирилганлиги ҳамда Қўкон Давлат педагогика институтининг маълумотномасидан О.Турдиев ушбу даргоҳни тамомлаганлиги маълум бўлди.

Ёлгоннинг умри шу тарика яқун топди. Қонунбузарга содир этган қилмиши учун тегишли жазо тайинланди.

Инсон номига иснод

Воҳиджон ТОШПҲЛАТОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Навоий вилоят бошқармаси бўлим бошлиғи

тўғрисидаги гапларнинг пучлигини билган Шавкатнинг қазаби қайнади. Уни ҳатто ўзи хоҳлаган ишни қилиш ҳуқуқидан ҳам маҳрум қилиб, ўн саккиз қаватли бино қурилишида буюрилган ҳар қандай топшириқни бажаришга мажбур қилишади. Энг ёмони, иш ҳақи уйдигиларга Жамшид орқали етказиларди. Бир неча ойдан сўнг оиласи билан телефон орқали гаплашган Шавкат пулнинг фақат ярми етиб борганини билди...

Қинғир ишнинг қийғи қирқ йилда ҳам ошқор бўлади. Халқимизнинг бу доно сўзларини Жамшид қабилир писанд қилишмасда, судда ҳаммаси аниқланади. Бироқ, судланувчи Ж.Абдиев айбига иқдор бўлмади. Россия давлатининг Рязань вилоятида кўп йиллар ишлаб, танишлар орттиганини, ҳеч кимни мажбурлаб олиб кетмаганини айтиб, туриб олди. Ҳатто ўз укасини ёлгон ваъдалар билан Рязанга олиб борган «меҳрибон» ака жигарига ҳам иш ҳақини тўлиқ берманлиги, ваъдаларини бажармаганлигига нима дейсиз? Охир-оқибат ука акиси устидан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига шикоят хати билан мурожаат қилишга мажбур бўлди.

Ўз манфаати йўлида бошқалардан фойдаланган Жамшид Абдиев суд ҳукми билан 6 йил-у 6 ойга озодликдан маҳрум этилди.

Бу дунёда кимгадир яхшилик қилиш, оғирини енгиб қилиш инсоннинг энг олий бурчларидан бири саналади. Бироқ шундай фазилатни ниқоб қилиб, гаразли мақсалларни қўзғайдиганлар ҳам орамизда, афсуски, йўқ эмас.

«Россия Федерацияси Рязань вилоятига ишга жойлаштириш, оиллик маошларинг ҳам фалон пул бўлади», дея «қоп-қоп» ваъдалар билан қанчадан-қанча кишиларни алдаган Жамшид Абдиев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам ана шундайларнинг бири. «Хар ерни қилма орзу, хар ерда бор тош таразу» деган мақолни унутиб қўйган бир гуруҳ жабранувчилар эса 2010 йилнинг май ойида хорижа кетиб, Рязанда олти ойга яқин маошсиз, паспортларидан айрилиб, оғир шaroитларда ишлашга мажбур бўлдилар.

«Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас», деганларидек, Жамшид 2011 йил май ойида яна шунга ўхшаш жиноят содир этди. Бу сафар унинг тўрига тушганлар ўн тўрт киши эди. 2013 йил март-апрель ойларида бир гуруҳ кишиларни ўзи билан Рязанга олиб кетган Жамшид уларнинг меҳнати эвазига топишган пулларга қўша-қўша уй-жойлар сотиб олди.

Яхшироқ яшаш орзусидигилардан яна бири бўлмиш Шавкат ҳам Жамшид Абдиевнинг ҳузурига келиб, уни ҳам Россияга олиб кетишни илтимос қилди. Кўп ўтмай Рязанга етиб келиб, унга ваъда қилинган шароит, қулайликлар

Бурчини унутган кимсалар

Бугун мамлакатимиз иқтисодиётининг барқарор ривожланишини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Ҳукуматимиз томонидан тадбиркорлик субъектларига қаратилаётган эътибор, уларни қўллаб-қувватлашга йўналтирилган қонун ва қарорларнинг қабул қилиниши эса тадбиркорликнинг мустақкам ҳуқуқий асосларини яратди.

Шу боис бугун эл-юртга наф келтираётган тадбиркорларнинг сони кун сайин ортиб бормоқда. Бироқ, улар орасида дарҳол бойиб кетиш режасини тузган сохта тадбиркорлар ҳам учраб турибди. Бундайларни тадбиркорликнинг моҳиятини тушунмаган, давлат томонидан берилган имкониятлардан қонуний асосда фойдаланмаган, ўз ҳуқуқ ва бурчини унутиб қўйган шахслар, дейишимиз мумкин.

Бош прокуратура ҳузуридаги департамент органлари ходимлари томонидан бу каби соғлом рақобат муҳитини бузиб келаётган сохта тадбиркорларни аниқлаш ҳамда уларнинг фаолиятига барҳам бериш бўйича бир қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, департаментнинг Боевут туман бўлими томонидан 2014 йил 27 май кунги тумандаги Фаллакор ҚФЙ, Ифтихор маҳалласида яшовчи фуқаро Шухрат

Аъзамов (исм-фамилиялар ўзгартирилган)нинг хонадонидан ўтказилган тезкор тадбирга хонадон эгаси қўшнилари Т.Обидбеков, К.Наримоновлар билан ноқонуний даромад топиш мақсадида яширин цех ташкил этганлиги аниқланди.

Улар ўзбошимчалик билан электр энергиясига уланиб, ёғ маҳсулотини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқаришга бошлаган экан. Тадбирда Ш.Аъзамовнинг хонадонидан жами 13 млн. 685 минг сўмлик мойҳувоз ускунаси, 10 кг пахта чигити, 700 кг кунжара маҳсулотини, 200 литр пахта ёғига ўхшаш суяқлик, электрон тарози, 200 литр ҳажмдаги темир бочка ва бошқа ускуналар ашёвий далил сифатида олинди.

Фахриддин ЭШМАТОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Боевут туман бўлими бошлиғи

Учовлоннинг ўзбошимчалик билан электр энергиясига уланганлиги натижасида Боевут туман электр тармоқлари корхонаси манфаатларига 7 млн. 213 минг сўмлик зарар етказилган.

Бундан ташқари, Ш.Аъзамовнинг хонадонидан ашёвий далил сифатида олинган 200 литр жувоз ёғининг экспертиза хулосасига кўра истеъмолга яроқсиз эканлиги ҳам маълум бўлди.

Ўзбошимча «ишбилармонлар»га нисбатан суднинг ҳукми билан тегишли жазо тайинланди.

Газни талон-торож қилганлар

Абдурайхон МУҲАММАДИЕВ,
Нишон туман прокурори
Норбўта ҲОЗИЕВ,
«Huquq»

Уларнинг хонадонларида аслида газдан ноқонуний фойдаланиш ҳолатлари аниқланмаган бўлса-да, қаллобликда пихини ёрган газ назоратчиси ва унинг шериклари сохта реестр шаклидаги билдиргилар тузиб, филиал метрологи ва бригадирларига имзо қўйдиран ва бу ҳужжатлар автоматлаштирилган ҳисоблаш тизими муҳандиси С.Арслоновага тақдим этилган. Шундай қилиб, сохтакорлар «ноқонуний улаиш» операцияси туфайли қарийб 32 млн. сўмлик газ маҳсулотини компьютер воситасида талон-торож қилдилар.

Шунингдек, судланувчи Н.Каримов филиалда абонентлар бўлими устаси штатидан турса-да, филиал бошлиғи Қажрамон Шаймардоновнинг озаки буйруғи асосида 2010 йил 11 июндан ўша йилнинг 1 октябрга қадар филиал тасарруфидан мавжуд бўлмаган бригадир сифатида шаҳар маҳалла фуқаролар йиғинларида хизмат фаолиятини олиб бораётган назоратчиларни бошқариб туради. Уларнинг ҳисоботларини қўриб чиқади ва топшириқлар беради. Назоратчилар унинг топшириғи ва ўргатган қаллобликлар асосида хонадонларга боришар, газ ўлчагич ускуна аниқ ва тўғри ишлатётган ҳамда тўловлар қонуний тарзда амалга оширилган бўлса-да, сохта бригадирнинг талаби ва кўрсатмиси билан қалбаки маълумотлар тузиб келардилар. Н.Каримов бу ҳисоботларни тўғри деб тасдиқлаб, имзо қўяр, сўнгра уларни С.Арслонов ёрдамида филиалнинг автоматлаштирилган ҳисобот тизими базасига киритари. Ҳамтовоклар 12 млн. 696 минг сўм миқдоридagi талон-торож қилинган табиий газ ўрнини ана шундай йўллар билан ёпиш ва жавобгарликдан қутулиб қолишни кўзлайдилар.

Бундан ташқари, Н.Каримовнинг шахсан ўзи истеъмол қилинган газ тўлови учун фуқаролардан пул олар ва уларни филиал кассасига киним қилмасдан, ўз манфаати йўлида ишлатишдек пасткашлар билан ҳам шугулланарди.

Хар нарсанинг чегараси бор. Газ ўғриланининг қаллобликлари ҳам кези келиб фаш этилди. Жиноят ишлари бўйича Нишон туман судининг ҳукми билан уларга тегишли жазолар тайинланди.

Хулоса қилиб айтганда, газ таъминоти ҳам худди электр қуввати каби қундалик турмушимиз учун сув билан ҳаводек зарур. Ҳаттоки, ишимизнинг ривож, кайфиятимиз ва соғлигимиз ҳам ана шу қувватлар таъминоти қай даражада эканлигига боғлиқ. Модомики шундай экан, бу соҳалар ходимларидан тоза виждон билан ҳалол ишларлари, ортиқча муаммоларни келтириб чиқармасликлари талаб этилади.

— Мана олинг, бу сизнинг янги паспортингиз. Энди олинганга фақат ва фақат омад, сиз орзу қилган ҳашамдор ҳаёт турибди. Қолгани ироаднингизга боғлиқ. Орзуларингиз сари олга... — дея Рауф қўлидаги чет эл паспорти ва Дубай шахрига олинган авиачипталарни Собирага тутқазди.

— Сизга қандай миннатдорчилик биланрсам экан, Рауф ака. Иш мен ўйлаганам ҳам осонроқ битил-я! Ҳали кўрасиз, яхши иш топсам, хизматларингизни мукофотсиз қолдирмайман, менга ишонинг, — деди ҳаяжонини яширолмай Собира.

— Ҳеч хижолат бўлманг, синглим. Ахир бир-биримизга шундай пайтда ёрдам бермасак, қачон берамиз. Ўш асосийси, сиз хурсанд бўлсангиз, бас, — мўғомбирона илжайди Рауф.

Гуноҳлар гирдоби

Бахтиёр ОТАЖОНОВ,
Когон шаҳар прокурори

Илгари ҳам шу каби қинғир ишлар билан шугуллангани боис, Рауф опаси Саодатнинг ёрдамида хорижда ишлаб, пул топиш илинжида юрган бу қизнинг фуқаролик паспорти-ю қолган ҳужжатларини ҳам қалбакилаштириб, гўё унинг келгусида чет элда яшаши хавфсизлигини таъминлаётгандек қилиб кўрсатди ўзини. Аслида эса қиз Саодат билан Рауф учун мўмайган даромад келтирувчи восита эди. Хизматлари эвазига ҳаял ўтмай, улар ҳеч бир хижолатсиз, яшириб ўтirmay қиздан 12 минг АҚШ доллари миқдорида пул ишлаб бериши лозимлигини талаб қилишди.

Дубайда Собиранинг ўтказган ҳар бир куни йилга тенг бўлиб, тортган азоблари, тўккан кўз ёшларининг чеки йўқ эди. Аммо, ноилоҳжик у каби енгил-елпи мўмай даромад илинжида бу ерга келиб, шундай жирканч ҳаётга қўниқиб кетган бир неча ҳамюртлари қатори Собирани ҳам қўниқишга мажбур этди. Ҳар куни танини сотиш орқали қўлга киритаётган ҳаром пуллари энди унинг мудрок виждонини қайта ўйгоштига ҳаракат қиларди. Кеч бўлса-да, пушаймонлик ҳислари қалбини тирнарди. Тушларида она юрти, ҳалол ва меҳнаткаш юртдошлари, оиласини қўриб, хилваткор жойда кўз ёш тўкарди, гуноҳлар гирдобидида қолгани учун ўзини ўзи айбларди.

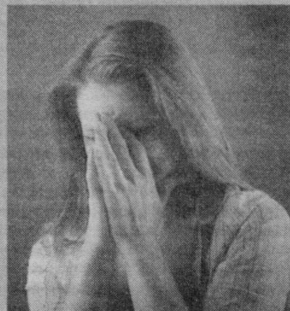
Бирок, у илгари ҳам худди шундай жирканч ишлар билан шугулланиб, ана шундай тавба-тазаррулар қилганди. Ҳар гал ўрганган қўнгли ўртанса-да, яна жирканч ишлар сари отланарди. Аёл деган муқаддас номни бўлгаб, фоҳишабозлик билан топган пуллари уйига олиб бориганида, бу пулларнинг қаердан ва қандай ишлаб топилгани билан бирор киши қизикмагани унинг учун айни муддао бўларди.

Саодат билан Рауф эса ўз чўнтақларини ҳаром пуллар билан қаппайтириш пайида эдилар. Саодат бошчилигидаги бир гуруҳ қабихиятчи фуқаролар жиноий тил бириктириб, хорижа пул топиш учун кетаётган хотин-қизларни аста-секин қармоққа илинтириб, сўнг уларни фаҳш ишларга аралаштириб, ўз фойдаларига мўмай даромад орттириш жинояти билан машғул бўлишган. Опа-ука Ўзбекистон Республикасининг чегара пости орқали хорижа йўл олаётган хотин-қизларни гарчи уларнинг паспортларида ички ишлар идоралари хорижа чиқиш-кириш ва фуқаролик бўлимлари томонидан "Дунёнинг барча мамлакатларига чиқиш учун рухсат берувчи гувоҳнома визаси" расмийлаштирилмаганига қарамай, Абдуқажор исмли номаълум шахс кўмагида "Чимкент" халқаро аэропортидан "Чимкент-Шаржа" йўналишидаги авиарейс билан Бирлашган Араб Амирликлари давлатининг "Шаржа" халқаро аэропортига жўнатишган.

Хар қандай қинғир ишнинг қийғи пайти келиб чиқиши тайин. Аммо Саодат Тоҳирова "даври келганида даврон сурмоқчи" бўлди. Оқибати эса қундек равшан. Ҳақиқат ҳар қандай қорлар тагидан ҳам униб чиқаверади. Ўзининг эл-юрт олдида юзи қора бўлгани етмаганидек, соддадил аёлларни ҳам ҳаром ишларига аралаштиргани кеңириб бўлмайдиган жиноятдир.

Собира бир-икки марта Саодат билан пул масаласида жанжаллашган, бу қўшмачи аёлдан нажот чиқмаслигига ишониб, у ерда ортиқ қолмади. Орадан 3-4 ой ўтган, Собира ўзига тегишли Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги паспортини йўқотиб қўйди ва "Туркия давлати фуқароси" деган ноқонуний паспорт билан "борига шукр" қилиб юрарверди. Бирок, орадан кўп вақт ўтмай, у БАА давлати полицияси томонидан қалбаки паспорт билан қўлга олиниб, Шаржа қамоқхонасида 1 йил-у 2 ой вақт мобайнида саклаб турилди ва Ўзбекистон Республикасида депортация қилинди.

Одам савдоси билан шугулланиб, жамиятимизга қора доғ тушириб юрган Саодат Тоҳированинг қилмишлари жиноят ишлари бўйича Когон шаҳар судида қўриб чиқилди. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли модда ва бандлари билан айбдор деб топилган С.Тоҳировани қилмишга яраша жазо тайинланди.

"Ноқонуний улаиш" усули

"Жанубгазтаъминот" унитар корхонасига қарашли "Қаршишаҳаргаз" филиалида 2010 йил 2 февралдан абонентлар бўлимида назоратчи бўлиб иш бошлаган Пармон Қурбонов кўп ўтмай, яъни 15 кундан сўнг бўлим бошлиғи этиб тайинланди. Ҳа, бу бежиз эмас эди. Афтдан унинг қандай ишларга қодирлиги кимларгадир маълум бўлган ва унга "ишонч" билдирилган эди. Дарҳақиқат, у филиалнинг масъул ходимлари билан дарҳол тил бириктириб, Муборак газ кувурлари бошқармасидан Қарши шаҳрига газ филиалига тегишли тартибда қабул қилиб олинган газни талон-торож қилиш йўллари йўлаб топди.

У филиалнинг масъул ходимлари билан жиноий тил бириктириб, ўзининг ва жиноий шерикларининг чўнтагини ўғирлик пуллар эвазига тўлдиришга қатъий бел боғлади. Ва бу ниятини филиал назоратчилари орқали амалга оширди. Улар хонадонларда аслида фойдаланилмаган газ миқдорини Қарши шаҳрида истикомат қилётган 940 нафар фуқаро ҳисобига бўлиб ташлашди. Яъни оддий қилиб айтганда, газ сарфи ҳисоблагичлардаги кўрсаткичлар ГСХУ ҳисобига олинмай, сохта маълумотлар асосида, амалда фуқаролар томонидан истеъмол қилинмаган 21 млн. 876 минг сўмлик табиий газ хонадонлар ҳисобига ёзилди.

Қаллобликларнинг антиқа усулларини ўйлаб топишга устаси фаранг бўлган мазкур шахс газ тўловларида ҳеч қандай қонуний бузмаган, газ ўлчагичи тўғри ва белгиланган тартибда ишлаб турган 9316 та хонадонда гўёки "ноқонуний улаиш" борлигини аниқлади. Албатта, бу иш ҳамтовокларнинг биргаликдаги меҳнатлари эвазига амалга оширилди. "Ноқонуний улаиш" минглаб фуқароларнинг асабига теғди. Улар ўзларининг ҳақ эканликларини исботлашга уринишар, аммо натижа чиқмасди. Фуқароларнинг оварагарчиликлари газ идораси мутасаддиларини мутлақо ташвишлантirmасди. Чунки ана шу кишилар ҳисобидан улар яна 57 млн. 622 минг сўми ўмарган эдилар.

"ма" қўшмачисининг қудрати

Дунёнинг ишларини қаранг-а! Нахотки бир сўздаги иккита ҳарфни ўзгартириш

билан, аниқроғи, "уланган" деган сўзга "ма" инкор қўшимчасини қўйиш билан миллионларни ишлаб олиш мумкин бўлса? Пармон Қурбонов жиноий ҳаракатларини давом эттириб, филиал хонадонлари билан биргаликда давлат мулкани талон-торож қилишнинг ана шундай содда ва осон йўлини топди. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан 2009 йил 28 сентябрь кўни тасдиқланган "Коммунал маиший эҳтиёжлар учун ГСХУ мавжуд бўлмаган хонадонларда газ сарфини ҳисоблаш тарифи тўғрисида"ги йўриқноманинг тегишли бандида марказий иссиқ сув манбаига уланган хонадонларда газ сарфини ҳисоблаш хонадонда яшовчи ҳар бир фуқарога 11 м³ дан, йўриқноманинг навбатдаги бандида эса иссиқ сув манбаига уланмаган хонадонларда газ сарфи шу хонадонда яшовчи ҳар бир кишига 15 м³ дан ҳисоблангани аниқ кўрсатилган бўлса-да, йўриқнома талабларини кўпол равишда бузган газ ўғрилари ўзгача йўл тутдилар.

Шаҳар ҳудудидидаги 451 та кўпқаватли уйнинг 15928 хонадонни марказий иссиқ сув манбаига уланган эди. Қаллоблар ҳеч тап тортмай "уланган" сўзини "уланмаган" сўзи билан алмаштирдилар ва осонгина ҳал этилган бундай қаллобликни хаспўшловчи сохта маълумотлар тайёрлаб, 37874 нафар фуқаро аслида фойдаланилмаган газ ҳисобидан 15 млн. 911 минг сўмлик маблағ ўзлаштирилди. Бу сохтакорлик филиалнинг автоматлаштирилган ҳисоблаш тизими мутахассиси С.Арслонов орқали компьютер техникаси воситасида амалга оширилди. Яъни филиалнинг АХТ (автоматлаштирилган ҳисоблаш тизими) базасига қалбаки ёзувлар кириштирилиб, 2045719 минг м³ табиий газ растрата йўли билан талон-торож этилди.

Сохта бригадирнинг қилмишлари

"Қаршишаҳаргаз" филиалнинг абонент бўлимида назоратчи бўлиб ишлаган Нурбек Каримов ҳам анчагина тажрибали газ ўғриларида экан. У одатда "ноқонуний улаиш" усулини қўлларди. Бу ҳолатни шаҳардаги Насаф, Наврўз, Обод, Гулнора, Шайхали, Махтумқули номидаги маҳалла, уй-жой мулкдорлари ширкатларига қарашли хонадонларда ишлаган фуқаролар яхши эслайдилар.

Европа Кенгашига янги президент сайланди

Хабар беришларича, Европа Иттифоқининг асосий сиёсий органи бўлмиш Европа Кенгаши президентлигига Польшанинг собиқ бош вазири Дональд Туск янги президент этиб сайланди.

Европа Кенгаши президентлигига Европа Иттифоқининг 28 нафар аъзосидан ташкил топган вакиллар ўртасида ҳар икки ярим йилда сайлов ўтказилиб, янги раҳбар сайланади. Дональд Туск энди собиқ президент Херман ван Ромпейнинг ўрнини эгаллайди.

Бундан бироз олдинроқ эса Европа Кенгашининг ташқи ишлар дипломатияси бўлимига италиялик Федерик Могерини янги раҳбар этиб тайинланган эди.

Николя Саркози партия етакчиси

Франциянинг собиқ президенти Николя Саркози "Халқ ҳаракатини қўллаб-қувватлаш иттифоқи"нинг янги раиси этиб сайланди. У бошланғич ҳисоб-китобларга кўра 64,5 фоиз овоз тўплади.

Маълумотларга кўра, бу партиянинг янги раҳбарини сайлаш жараёнида бутун Франция бўйлаб партиянинг тахминан 155 минг аъзоси қатнашган. Саркозининг партия раиси этиб сайланиши Францияда 2017 йилда бўлиб ўтадиган президентлик сайловларидан олдинги муҳим воқеалардан бири бўлди.

2012 йили президентлик сайловларидан ўта олмаган Николя Саркози сиёсатдан кетиши ҳақида қарор қилган эди. Бироқ жорий йилнинг сентябрь ойида у яна сиёсатга қайтиши ҳақида хабар берди.

Овга ишқибоз бош вазир

Британия бош вазири Дэвид Кэмерон ноолатий иш билан шугулланаётганда омманинг назари-га тушиб қолди. Мамлакатнинг энг машҳур сиёсатчиларидан бирини ўрмонда йирик калибрли милитика каптар отаётганини кўришган.

Шуни қизиқ, Кэмерон ов қилаётган жой махсус гуруҳ томонидан кураб олинган эди, дея хабар бермоқда оммавий ахборот воситалари.

Дэвид Кэмерон доим овга ишқибоз бўлиб келган, айниқса, бош вазир бўлгандан кейин бугу овлашни одат қилиб олганди. Севимли ишини омма кўз ўнгига амалга оширмайдиган бош вазирнинг жониворларга қарата ўқ узганлиги сиёсий журналист Алан Кокрейн мақоласидан сўнг жамоатчиликка маълум бўлди.

Кокрейннинг ёзишича, Кэмерон ўзини қўриқлаб туришлари учун полиция гуруҳини ҳам таклиф қилган. Унинг сўзларига кўра, сиёсатчи бир неча каптарни отган. "Бу унинг обрўсига жиддий путур етказиши мумкин", — деб ёзмада журналист.

Шоколаддан энг баланд минора

Дунёнинг энг баланд биноси ҳисобланган "Бурж Халифа"нинг 13 метр 48 см. баландликка эга шоколад макети Бирлашган Араб Амирликлари ташкил топганиги тантаналарининг 43 йиллиги муносабати билан Дубай халқаро аэропортида ўрнатилди.

Шоколад минора қандолатчи Эндрю Фарругианинг ижод маҳсули ҳисобланиб, бино барпо этилишида 4200 килограмм Бельгия шоколадидан фойдаланилган.

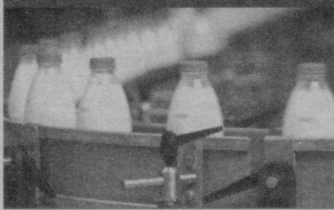
Аэропорт маъмуриятининг илова қилишича, Фарругия жамоаси бу бинони тайёрлаш учун 1050 соат мобайнида ишлаган. Қандолатчининг келиб чиқиши Мальтадан бўлиб, у мазкур соҳада 32 йилдан буён фаолият кўрсатиб келмоқда. Унинг шоколад хайкаллари Лондон, Мальта ва Мисрдаги қатор мусобақаларда соҳибдор бўлган. Эндрю Фарругианинг ўтган йили Брюсселда Гиннесс рекордлар китобига киритилган энг узун шоколад хайкали 34 метр узунликдаги поезд бўлган.

«Coca-Cola» энди сўт ишлаб чиқаради

Хориж оммавий ахборот воситаларининг таъкидлашича, "Coca-Cola" компанияси энди "Fairlife" бренли остида сўт ишлаб чиқаради.

Ушбу марка остида чиқарилган маҳсулотнинг нархи АҚШ дўконларидаги оддий сўтга қараганда икки марта қimmat бўлади. Маҳсулот АҚШ бозорларига шу йилнинг декабрь ойидан чиқарилиши ҳақида хабар берилган.

"Coca-Cola" компаниясининг биринчи вице-президенти Сэнди Дуглас истеъмоячиларга ушбу маҳсулотни таклиф этаркан, "Fairlife" сўтида одатдаги сўтдан кўра 50 фоиздан ортиқроқ протеин, 30 фоиздан камроқ шакар бўлиб, ширинроқ бўлишини таъкидлаган.

Табаре Васкерес ғалаба қозонди

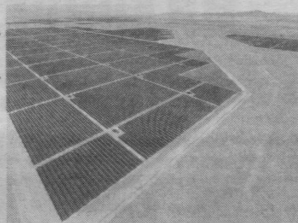
2005-2010 йилларда Уругвайда президентлик қилган 74 ёшли, асли касби шифокор-онколог бўлган Табаре Васкерес орадан вақт ўтиб, бу йилги сайловларда ҳам ғалаба қозонди.

У 2004 йил охирида ўтказилган президентлик сайловларида ҳам "Катта фронт" коалицияси намояндаси сифатида қатнашиб, ютиб чиққан ҳамда мамлакатда анча йиллардан бери ҳукмронлик қилиб келган консерватив руҳдаги "Коларадо" партиясининг сиёсий қарашларига чек қўйганди.

Яқинда яқунланган навбатдаги президентлик сайловларида уругвайлик сайловчиларнинг 97,6 фоизи қатнашди ва уларнинг 53,4 фоизи Табаре Васкересга овоз беришди. Унга рақиблик қилган, "Миллий партия" ("Бланко") кўрсатган номзод, собиқ президент Хосе Мушиканинг ўғли 41 ёшли Луис Лакалье Поуни эса сайловчиларнинг 41,3 фоизи қўллаб-қувватлашган.

Энг кучли қуёш электр станцияси

Сир эмаски, дунёда нефть ва газ манбалари борган сайин камайиб, ҳавонинг ифлосланиш даражаси эса ўсиб бормоқда. Бундай ҳолатлар инсониятни муқобил энергия манбаларини фаолроқ қилиришга ундайпти.

Бу борада дунёдаги энг кучли 550 мегаватт қувватга эга бўлган қуёш электр станциясининг ишга туширилиши муҳим қадамлардан бири бўлди. Янги электр станция "Topaz Solar Farm" деб номланиб, АҚШнинг Калифорния штатида жойлашган. Станциянинг қуёш нурларини ютувчи пластиналари 25 квадрат километр майдонни эгаллайди. Айни вақтдаги энг кучли қуёш электр станцияси эса бор-йўғи 5 мегаватт энергия ишлаб чиқаради.

"Topaz Solar Farm" ҳудуддаги 160 мингдан ортиқроқ хонадон ва ишлаб чиқариш корхоналарини электр энергияси билан таъминлайди. Қурилишнинг нархи 2,5 млрд. долларни ташкил этди. Бироқ у дунёда етакчилиكنи кўп сақлай олмаслиги маълум бўлди. Чунки, келаси йилнинг ўрталарида АҚШда ушбу лойиҳа доирасида ундан кўчи-роқ бўлган яна бир электр станция ишга туширилади.

Мазкур станциянинг ишга туширилиши йилга атмосферага камида 380 минг тонна карбонат ангидрид газини қисқаришига олиб келиб, бу ўз навбатида глобал исиб кетиш жараёнининг секинлашиши ва ҳудуддаги экологиянинг яхшиланишига имкон беради.

Тасодиф туфайли омон қолди

Машиналар қатнови жонланган вақтда уйи томон йўлга тушган Анжелина Жолнинг автомобили шинаси трассада ёришиб кетди.

Машина тезлик назоратини йўқотгач, тўсиққа бориб урилган. Гувоҳларнинг тафсилотларига кўра, транспорт воситасининг аҳоли ўта ночор ҳолатга келиб қолган. Бахтли тасодиф туфайлиги Жолни энгил жароҳат олган. Хабарларга кўра, Анжелина Жол ўзининг "Синдирилманган" номли янги фильмини суратга олиш жараёнларини тугатиб, қайтаётган экан. Ёмғир ёға бошлагач, йўлларда ҳаракатланиш ва қўриш сифати ёмонлашган. Бундан ташқари, актриса ижарага олган машинасининг икки шинаси ҳам ёрилиб кетган ва автомобил катта тезлик билан тўсиққа келиб урилган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

Равшан Эрматовга «беш»

Ўзбекистонлик ФИФА рефериси Равшан Эрматов ОФК йил лауреатларини тақдирлаш маросимида бешинчи мартаба Осиёнинг энг яхши ҳаками деб топилди.

Жорий йилнинг 30 ноябрь куни Филиппин пойтахти Манила шаҳрида Осиё Футбол Конфедерациясининг 60 йиллик юбилейини нишонлаш ва йил лауреатларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Мазкур тадбирда ОФК турли номинациялар бўйича йил лауреатларини эълон қилди.

Юртдошларимизни қувонтирган жиҳати шундаки, ўзбекистонлик ФИФА рефериси Равшан Эрматов 2014 йилнинг энг яхши ҳаками номинациясида голиб бўлиб, бешинчи мартаба бу совриннинг эгасига айланди. Бунга ҳамюртимиз 2008, 2009, 2010, 2011 йилларда кетма-кет тўрт мартаба Осиёнинг энг яхши ҳаками дея эътироф этилган эди.

Маълумот ўрнида шунингдек, Манила шаҳрида ўтказилган тақдирлаш маросимида қуйидаги номинациялар бўйича ҳам голиблар аниқланди.

“Осиё олмоси” — Япония Футбол Уюшмаси собиқ президенти Жунжи Огура

“Осиё орзуси” — Қатар Футбол Уюшмаси
Энг яхши футбол уюшмаси — турли йўналишларда Япония, Шимолий Корея ва Қирғизистон футбол федерациялари

Энг яхши терма жамоа — Фаластин
“Fair Play” (ҳалол ўйин) — Корея Футбол ассоциацияси

Болалар ва ўсмирлар футболлари ривожлантириш бўйича ОФК Президентининг махсус соврини — Ҳиндистон, Филиппин ва Тожикистон

Йилнинг энг яхши ҳаками (эркаклар) — Равшан Эрматов (Ўзбекистон)

Йилнинг энг яхши ҳаками (аёллар) — Рита Гани (Малайзия)

Йилнинг энг яхши мураббийи (эркаклар) — Тони Попович (“Вестерн Сидней Уондерерз”, Австралия)

Йилнинг энг яхши аёл мураббийи — Асако Такемото (Япония)

Йилнинг энг яхши аёл футболчиси — Катрина Ли Горри (Австралия)

Йилнинг энг яхши футболчиси (эркаклар) — Носир Ал Шамроний (“Ал Хилол”, Саудия Арабистони)

Хорижда тўп сураётган энг яхши осиёлик ўйинчи — Майл Йединак (Австралия, “Кристал Пэлс”)

Осиёда тўп сураётган энг яхши хорижлик ўйинчи — (Асамоа Гьян, “Ал Айн”)

Йилнинг энг яхши футбол клуби — “Вестерн Сидней Уондерерз” (Австралия)

Йилнинг рамзий терма жамоасига номзодлар

ФИФА Профессионал футболчилар ассоциацияси (FIFPro) билан ҳамкорликда 2014 йилнинг рамзий терма жамоасидан ўрин олиши мумкин бўлган ҳужумчилар рўйхатини тақдим этди. Эътиборни томонини, ушбу рўйхатдан ЖЧ-2014 вақтида Италия терма жамоаси ҳимоячиси Жоржо Кьеллини ташлаб олган, сўнгра узоқ муддатта дисквалификация қилинган уругвайлик ҳужумчи Луис Суаресга ҳам жой топилган.

Қуйида барча номзодлар билан танишишингиз мумкин:

Серхио Агуэро (“Манчестер Сити” клуби ва Аргентина терма жамоаси), Гарет Бэйл (“Реал” клуби ва Уэльс терма жамоаси), Карим Бензема (“Реал” клуби ва Франция терма жамоаси), Диего Коста (“Челси” клуби ва Испания терма жамоаси), Криштиану Роналду (“Реал” клуби ва Португалия терма жамоаси), Златан Ибрагимович (“ПСЖ” клуби ва Швеция терма жамоаси), Роберт Левандовски (“Бавария” клуби ва Польша терма жамоаси), Лионель Месси (“Барселона” клуби ва Аргентина терма жамоаси), Томас Мюллер (“Бавария” клуби ва Германия терма жамоаси), Неймар (“Барселона” клуби ва Бразилия терма жамоаси), Марко Ройс (“Боруссия Д” клуби ва Германия терма жамоаси), Франк Рибери (“Бавария” клуби ва Франция терма жамоаси), Арьен Роббен (“Бавария” клуби ва Голландия терма жамоаси), Уэйн Руни (“Манчестер Юнайтед” клуби ва Англия терма жамоаси), Луис Суарес (“Барселона” клуби ва Уругвай терма жамоаси).

Кимнинг голи чиройлироқ?

Мадридинг “Реал” клуби ва Венгрия терма жамоасининг афсонавий футболчиси Ференц Пушкаш номидаги совринга даъвогар футболчилар номи маълум бўлди. ФИФА йилнинг энг чиройли голи учун топширилмаган мукофотга номзод сифатида “Реал” клуби ва Колумбия терма жамоаси ярим ҳимоячиси Хамес Родригес, “Манчестер Юнайтед” клуби ва Голландия терма жамоаси ҳужумчиси Робин ван Перси, “Пимант Юнайтед” клуби ва Ирландия терма жамоаси ҳужумчиси Стефани Рочларни кўрсатмоқда.

Родригес ёзда бўлиб ўтган жаҳон чемпионати вақтида Уругвай терма жамоаси дарвозасига киритган голи учун, ван Перси ҳам ушбу турнирда Испания терма жамоаси дарвозасини ишғол этгани учун, Роч эса Ирландия чемпионатида “Вексфорд” клуби дарвозабонини доғда қолдиргани учун ушбу рўйхатдан жой олганлар.

ОЧЛ: уч клубимиз гуруҳ босқичидан бошлашади

Филиппин пойтахти Манила шаҳрида бўлиб ўтган ОФК йилги йилги 2015 ва 2016 йилларда Осиё чемпионлар лигасида иштирок этадиган жамоалар сони бўйича квоталар маълум қилинди.

Унга кўра, Ўзбекистонга 3+1 кўринишида ўрин берилди. Таъкидлаб ўтиш лозимки, аввалига мамлакатимиз клубларига ОЧЛда 2+2 кўринишида ўрин ажратилиши кўзда тутилган эди. Аммо Ироқ керакли лицензияни кўлга кирита олмагани туфайли гуруҳдаги ўринлардан маҳрум бўлган ва шунинг ҳисобига Ўзбекистонга 3+1 кўринишида квота ажратилган.

Шу тариқа мамлакатимизнинг “Пахтакор”, “Локомотив” ва “Насаф” клублари Осиё чемпионлар лигаси гуруҳ босқичида иштирок этади. “Бун-

ёдор” жамоаси эса плей-оффдан муваффақиятли ўтиши лозим. “Қалдирғоч” ларнинг бу босқичдаги рақиби Бирлашган Араб Амирликларининг “Ал Жазира” клуби бўлади. Мазкур ўйин 2015 йилнинг 17 февралда Тошкентда ўтказилади. Агар Сергей Лушан шогирдлари қалаба қозона олишса, ОЧЛ гуруҳ босқичида иштирок этиш ҳуқуқини кўлга киритади. Умид қиламизки, мамлакатимизнинг тўрттала клуби ҳам халқаро майдонларда ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қилишади.

Нойер «Олтин тўп»га даъвогар

“Олтин тўп” — 2014 совринига даъвогар бўлган уч нафар футболчининг номи эълон қилинди. Уларнинг икки нафарини олаётгани “Реал” клуби ҳужумчиси Криштиану Роналду ва “Барселона” жамоаси аъзоси Лионель Мессилар ташкил этди. Бу сафар улар билан “Бавария” клуби дарвозабони Мануэль Нойер “Олтин тўп”ни кўлга киритиш учун кураш олиб боради.

Эслатиб ўтамиз, йилнинг энг яхши футболчиси номи 2015 йилнинг 12 январь куни эълон қилинади. Совринни ўтган йили Криштиану Роналду кўлга киритган бўлса, унгача Лионель Месси кетма-кет 4 марта “Олтин тўп”га эгалик қилган.

Шунингдек, ФИФА томонидан ўтган йилнинг энг яхши мураббийи бўлишга даъвогарлик қилаётган уч мураббий номи ҳам маълум қилинди.

Унга кўра, Карло Анчелотти (“Реал”), Йоахим Лев (Германия терма жамоаси) ва Диего Симеоне (“Атлетико”) бу совринни кўлга киритиш имкониятига эга. Эслатиб ўтамиз, 2014 йилнинг энг яхши мураббийи номи 2015 йилнинг 12 январиди бўлиб ўтадиган тақдирот маросимида маълум қилинади.

Мишель Платини газетани судга берди

УЕФА президенти Мишель Платини Буюк Британияда чоп этилаётган “The Sunday Times” нашрини судга берди. Бу ҳақда “Интерфакс” ахборот агентлиги хабар тарқатган.

“The Sunday Times” нашри бироз олдинроқ УЕФА президенти номига доғ туширадиган мақолани эълон қилган эди. Мақолада Мишель Платини 2018 йилги Жаҳон чемпионати мезбонлиги учун сайловларда пора эвазига Россия давлати учун овоз бергани ҳақида ўз овози эвазига руслардан Пабло Пикассонинг картиналаридан бирини олгани ҳақида ёзилган эди. Мақолада 2018 йили бўлиб ўтадиган мундиал мезбонлари яна бошқа амалдорларни ҳам пул билан сотиб олгани баён қилинган эди.

ФИФА бу ҳолат бўйича ноябрь ойида текширув ўтказди ва Россия давлатининг мундиал мезбонлигини кўлга киритиш ҳаққоний тарзда амалга ошигани ҳақида хулоса қилди. Натيجида “The Sunday Times” нашри тухматда айбланмоқда.

“Бу айблов бошдан гирт уйдирма эди. Энди менинг адвокатларим инглиз газетаси билан шуғулланишади”, — дейди Платини.

Қайд этиш жоизки, 2018 йилги мундиал мезбонлиги учун Россия билан биргаликда Англия ҳам даъвогарлик қилган эди.

Интернет хабарлари асосида Максудали ҚАМБАРОВ тайёрлади

«SAMARQAND MULK MARKAZI» МЧЖ бошланғич баҳоси ошиб бориш тартибиде ўтказиладиган очик аукцион савдосига таклиф этади.

Савдога Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 31 декабрдаги 343-сонли қарорига мувофиқ ҳамда Самарқанд вилоят давлат солиқ бошқармасининг 01.12.2014 йилдаги 17/1-10475-сонли буюртманомасига асосан, Самарқанд шаҳри, Гагарин кўчаси 85-А уйда сақланаётган, 2002 йил ишлаб чиқарилган, давлат рақами 30 011 ААА, техник носоз бўлган "НЕКСИЯ" русумли автотранспорт воситаси қўйилмоқда. Бошланғич баҳоси — 13 107 860 сўм.

Аукцион савдоси 2015 йил 7 январь кuni соат 11:00да

бўлиб ўтади. Аризалар расмий иш кунлари соат 10:00дан 16:00гача қабул қилинади (13:00дан 14:00гача тушлик). Аризаларни қабул қилишнинг охири мuddати: 2015 йил 5 январь кuni соат 18:00 гача.

Автотранспорт воситалари 2015 йил 7 январь кuni сотилмаган тақдирда, такрорий савдолар 2015 йил 14 январь ва 21 январь кунлари соат 11:00да ўтказилади. Аризаларни қабул қилиш: 2015 йил 14 январьдаги такрорий савдолар учун 12 январь кuni соат 18:00; 21 январьдаги такрорий савдолар учун 19 январь кuni соат 18:00да тўхтатилади.

Савдо ғолибига 10 иш кuni ичида сотувчи билан олди-сотди шартномаси тузиш мажбурияти юклатилади.

Талабгорлар автотранспорт воситаси бошланғич баҳосининг 30 фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закат пулини АТИБ "Ипотека банк" Кўксарой филиалидаги 20208000704943278001, МФО: 00262, ИНН: 302129857 х/р.га тўлашлари шарт. Савдо ўтказиладиган манзил: Самарқанд шаҳар, М.Қошғарий кўчаси, 58-уй, 2-қават. Тел: (8366) 233-80-13. Гувоҳнома №05496

Хизматлар лицензияланган

«EFFECT REAL GROUP» масъулият чекланган жамияти барча тadbirkorлик субъектларини, шу жумладан, кичик бизнес вакиллари ҳамда хусусий тadbirkorларни очик танлов савдоларига таклиф этади.

Савдога Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 25.05.2011 йилдаги 147-сонли қарори ва Фаргона шаҳар ҳокимлигининг 24.11.2014 йилдаги 3155-01-22-сонли хатига асосан тadbirkorлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга қуйидаги ер участкаларининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи танловга қўйилмоқда.

1. Шаҳарнинг А.Қодирий кўчасида икки қаватли офис биноси қуриш учун 400,0 кв.м. ер участкаси. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати 338 920 сўм.

2. Шаҳарнинг А.Қодирий кўчасида уч қаватли, биринчи қаватида савдо ва маиший хизмат кўрсатиш комплекси, иккинчи ва учинчи қаватларида офис ҳамда болалар спорт зали қуриш учун 900,0 кв.м. ер участкаси. Ер участкасидан фойдаланишнинг минимал қиймати 762 570 сўм.

Талабгорлардан буюртманомаларни қабул қилиш билдиришнома матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2014 йил 26 декабрь кuni соат 17:00да тўхтатилади.

Талабгорларнинг конвертлари Фаргона шаҳар ҳокимлиги биносиде 2014 йил 29 декабрь кuni соат 16:00да очилади ва 2014 йил 30 декабрь кuni соат 10:00да мазкур ҳокимлик биносиде таклифи энг яхши деб эътироф этилган талабгор ғолиб деб топилади.

Мажбуриятнинг бошланғич ҳажми Фаргона шаҳар архитектура ва қурилиш бошқармаси томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топшириғи асосиде белгиланади. Ер участкасига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳуқуқлар мавжуд эмас.

Талабгорлар танлов ҳужжатларини олиш ва ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бошланғич баҳосининг 10 фоизидан кам

бўлмаган миқдордаги закат пулини "Савдогарбанк" Фаргона вилоят бўлимидаги МФО:00500, СТИР: 302128329, 20208000704943278001 х/р.га тўлашлари керак.

Талабгорлар танлов ҳужжатларини энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдоридеги ҳақ эвазига олади.

Талабгорлар буюртманоме билан бирга қуйидаги ҳужжатларни икки нусхадe тақдим этади:

— юридик шахслар — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси, ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат нусхаси ва белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— жисмоний шахслар — паспорт нусхаси (якка тadbirkor сифатида фаолият юритаётган жисмоний шахсларнинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисида-

ги гувоҳнома нусхаси), ваколатли вакил қатнашган тақдирда шахсини тасдиқловчи ҳужжатнинг нусхаси, белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

— танлов ташкилотчисига закат тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатида нусха;

— танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ тузилиб, муҳланган конвертларга жойлаштирилган икки нусхадeги танлов таклифлари.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг имзоси, агар талабгор юридик шахс бўлса унинг муҳри ва ваколатли шахсининг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак. Танлов ҳужжатларини олиш учун савдо ташкилотчисининг манзили: Фаргона шаҳар Аҳмад Фаргоний кўчаси 43-уй 24-хона. Тел: +99895 404 54 84 веб-сайт: www.effect.uz Лицензия 0094.

Хизматлар лицензияланган

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖ бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибиде ўтказиладиган очик "аукцион" савдоларига таклиф этади.

"Ипотекабанк" АТИБ Фаргона вилоят филиали балансидаги "Quvasoy Nasilli Parranda" МЧЖнинг мулкий мажмуа сифатида очик аукцион савдосига қўйилмоқда.

Бошланғич баҳоси 13 092 000 000 сўм.

Аукцион савдолари 2014 йил 30 декабрь кuni соат 10:00да бўлиб ўтади.

Талабгорлардан савдода қатнашиш учун аризалар 2014 йил 29 декабрь кuni соат 17:00гача қабул қилинади.

Мазкур мулкий мажмуа 2014 йил 30 декабрь кuni аукцион савдоларида сотилмаган тақдирда, такрорий аукцион савдолари 2015 йил 15 ва 30 январь кунлари соат 10:00да бўлиб ўтиши олдиндан маълум қилинади. Шунингдек, такрорий савдо учун аризаларни қабул қилиш савдо кунидан бир кун олдин 18:00гача қабул қилинади.

Савдога қўйилган объект ва унинг ҳужжатлари билан "Савдо ташкилотчиси" ёки "Ипотекабанк" Фаргона вилоят филиалида бевосита танишиши мумкин.

Аукцион савдосиде қатнашиш учун талабгорлар "Сав-

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖ барча ҳўжалик юритувчи субъектларни ҳамда тadbirkorлик фаолиятини олиб борадиган юридик ва жисмоний шахсларни тўғридан-тўғри музокаралар (оммавий оферта) орқали савдоларга таклиф этади.

Оферта савдосига "Ипотекабанк" АТИБ Фаргона вилоят филиали балансидаги Учкўприк тумани Учкўприк ҚФЙ Учкўприк кишлоғи О.Халимжон кўчаси манзилда жойлашган "VALLEY MOUNTAIN'S FRESH" МЧЖ "Консерва заводи"нинг бир қисми қўйилмоқда.

Бошланғич баҳоси 7 557 000 000 сўм.

Талабгорлардан савдода қатнашиш учун аризалар 2014 йил 27 ноябрь кунидан бошлаб, байрам ва дам олиш кунларидан ташқари ҳар кuni соат 9:00дан 17:00гача қабул қилинади.

Объектнинг савдода туриш мuddати 2014 йил 29 декабрғача.

Савдога қўйилган объект ва унинг ҳужжатлари билан "Савдо ташкилотчиси" ёки "Ипотекабанк" Фаргона вилоят филиали-

да бевосита танишишлари мумкин.

Оферта савдосиде қатнашиш учун талабгорлар "Савдо ташкилотчиси" билан тузилладиган закат келишувига асосан, объект бошланғич баҳосининг 0,5 фоизи миқдориде закат пулини тўлов ҳужжатида объектнинг номи кўрсатилган ҳолда "Савдо ташкилотчиси" "EFFECT REAL GROUP" МЧЖнинг рекевизитлари, ИНН: 302128329, МФО:00500, "Савдогарбанк" Фаргона вилоят бўлимидаги 20208000704943278001 ҳисоб рақамига тўлашлари керак.

Тўловнинг асосий шартлари: Сотилган боғлиқ банк харажатларини тўлаш ва "Сотиб олувчи" томонидан олдиндан 15 фоиз тўлови шартнома имзолаган кундан бошлаб 30 банк иш кuni ичида амалга

ошириш, қолган 84,5 фоиз тўловини "Сотувчи" билан ўзаро келишувга асосан амалга ошириш шарти мавжуд.

Бошқа шартлари: 15 фоиз олдиндан тўлов амалга оширилгандан сўнг "Сотиб олувчи"га объектни тасарруф этиш ҳуқуқисиз эгаллик ҳуқуқини расмийлаштириш ҳамда мазкур 15 фоизлик миқдордаги тўлов гаров деб ҳисобланади.

Оферта савдосиде қатнашиш учун талабгорлар: Ўзбекистон Республикаси фуқаролари — паспорт нусхаси, хорижий юридик шахслар — уларнинг уставининг белгиланган тартибда легализация қилинган нусхаси, хорижий фуқаролар — чет давлат миллий ёки дипломатик паспорти ва Ўзбекистон Республикасида доимий яшайдиган ва яшаш гувоҳномасига эга

бўлган шахслар — яшаш гувоҳномаси билан хабарномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига закат пули тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжатининг нусхасини тақдим этади. Талабгор буюртманоме бериш ва савдода ҳамда савдо натижалари бўйича расмийлаштириладиган ҳужжатлар ваколатли вакил томонидан қатнашганда ҳамда имзолаган тақдирда белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома.

Талабгорлар қизиқтирган барча саволлар бўйича қуйидаги манзилга мурожаат қилишлари мумкин:

Фаргона шаҳар, Аҳмад Фаргоний кўчаси 43-уй. Тел: +99895 404-54-84 "EFFECT REAL GROUP" МЧЖ Лицензия RR 0094

Хизматлар лицензияланган

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖ бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибиде ўтказиладиган очик "аукцион" савдосига таклиф этади.

Аукцион савдосига "Кўкон ёғ-мой" очик акциядорлик жамияти балансидаги Наманган вилояти Поп тумани Санг кишлоғида жойлашган қурилиш тугалланмаган "Болалар богчаси" такоран арзонлаштирилган баҳода қўйилмоқда.

Умумий ер майдони 11349 кв.м.

Бошланғич баҳоси 410 215 653 сўм.

Аукцион савдолари 2014 йил 17 декабрь кuni соат 10:00да бўлиб ўтади.

Талабгорлардан савдода қатнашиш учун аризалар 2014 йил 15 декабрь кuni соат 17:00гача қабул қилинади.

Савдога қўйилган объект ва унинг ҳужжатлари билан "Савдо ташкилотчиси" ёки "Кўкон ёғ-мой" очик акциядорлик жамиятида бевосита танишишлари мумкин.

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖда 2014 йил 29 октябрь кuni ўтказилган очик танлов савдоси якунлари ҳақида ХАБАРНОМА

Санаси	Мулк жойлашган манзил	Кўчмас мулк номи	Бошланғич баҳоси (сўм)	Сотилган баҳоси (сўм)	Инвестиция қиймати (сўм)
29.10.2014	Риштон тумани	Болалар богчаси	49 504 527	50 000 000	50 500 000

Тел: +99895 404 54 84 Лицензия 0097.

Хизматлар лицензияланган

Аския инсониятнинг номоддий маданий мероси сифатида ЮНЕСКОнинг Репрезентатив рўйхатига киритилди. Бу ҳалқимизнинг бой маданияти ва санъатининг яна бир эътирофи бўлди.

Аския ЮНЕСКО рўйхатига киритилди

Мамлакатимизда маданий ёдгорликлар давлат муҳофазасига олинган. Конституциямизда фуқаролар Ўзбекистон халқининг тарихий, маънавий ва маданий меросини авайлаб-асрашга мажбур эканлиги мустаҳкамлаб қўйилган. Шу асосда юртимиздаги тарихий обидалар, номоддий маданий меросни асраб-авайлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида миллий қадриятларимизни тиклаш, илм-фан ва санъатни ривожлантириш борасида изчил ишлар амалга оширилмоқда.

Самарқанд, Бухоро, Хива ва Шахрисабз шаҳарларининг тарихий-маданий объектлари ЮНЕСКОнинг Жаҳон маданий мероси рўйхатига киритилган. Шошмақом, Катта ашула, Бойсун маданий мероси ва Наврўз ҳам инсониятнинг номоддий маданий мероси сифатида ЮНЕСКОнинг Репрезентатив рўйхатидан жой олган.

Шу йил 27 ноябрь куни ЮНЕСКО Бош қароргоҳида ўтказилган Номоддий маданий мерос қўмитасининг 9-сессиясида аския инсониятнинг номоддий маданий мероси сифатида ЮНЕСКОнинг Репрезентатив рўйхатига киритилди.

Аския фақат халқимизгагина хослиги билан ажралиб туради. Бу санъат ихрождан юксак маданият, ҳозиржавоблик ва зукколикни талаб этади, одамларга хуш кайфият улашади.

Аския тўй-йигинларда, чойхоналарда, сайилларда икки томоннинг сўзамоллик беллашуви сифатида шаклланган ва санъат даражасига кўтарилган. Тарихий манбаларда келтирилишича, аския XV-XVI асрларда пайдо бўлган. Аскиячиликнинг ўттиздан ортиқ шакллари аниқланган. Уларнинг ҳар бири умумий талабларга бўйсунуши билан бир қаторда ўзининг мустакил хусусиятларига ҳам эга.

Аскиянинг инсониятнинг номоддий маданий мероси сифатида ЮНЕСКОнинг Репрезентатив рўйхатига киритилиши ушбу аънавий сўз санъатини янада ривожлантириш ва келажақ авлодларга етказишда муҳим омил бўлади.

Ўз мухбиримиз

AGROBANK

Barcha yurtdoshlarimizni Bosh Qonunimizning 22 yilligi bilan muborakbod etgan holda, quyidagi xizmat turlarini taklif etamiz:

"INTERNET-BANKING" - to'lovlaringizni masofadan turib amalga oshiring.

"SMS-BANKING" - hisob raqamingizdagi mablag'lar harakati to'g'risida doim xabardor bo'ling

Agrobankda **"CLICK"** hisob raqamini oching va barcha to'lovlarni mobil aloqa yordamida amalga oshiring

Yuridik shaxslar uchun mo'ljallangan depozit sertifikatlarini orqali pul mablag'laringizni ko'paytiring

Xalq farovonligi — faoliyatimiz mezon

www.agrobank.uz

Xizmatlar litsenziyalangan

ХУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк

жамоаси Сизларни Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 22 йиллиги байрами билан табриклайди ва қуйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини таклиф этади:

«КОНСТИТУЦИЯ-2014»

Ушбу омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугайдан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда «Асака» банк 90дан ортиқ турдаги миллий ва хорижий валюталарда қулай шартларда омонатларни таклиф этади.

Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Анджон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Кўкон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- ☒ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ☒ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ☒ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ☒ миқдори чекланмаган.

Хизматлар лицензияланган

«Асака» банк
сармоянгиз сақланиши
ва кўпайишини кафолатлайди.

Huquq
yuridik gazeta

Muassisi:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir Jur'atovich
MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'yozmalar taqrig qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin. «HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma S-1533. 45 409 nusxada bosildi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbachi muharrir: M.DUSIYAROVA
Sahifalovchi: S.BABAJOV
Navbachi: O'.DEHONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

